

Trevande start – men juli varm

NORDMALING (VK)

– Vilken härlig månad juli varit! Varm och skön – precis som vi gärna minns vår barndoms somrar. Medeltemperaturen är också högre än genomsnittet för de senaste 35 åren, ändå rör det sig inte om något rekord. 16,3 i medeltemp vilket kan jämföras med 16.07.

Månaden började ändå lite trevande. De första tre dagarna var allmänt dåliga – kallt – och borde egentligen benämnas som busväder eftersom det ändå gäller en sommarmånad. Lyckligtvis slog det om och klarnade upp. En dryg vecka in på månaden var det ett alldeles utmärkt väder och den 10:e noteras som månadsbäst med 29.0 grader i maxtemp. Mellan den 5:e och 14:e hade vi dessutom osedvanligt torrt och under den tiden föll endast 0,3 mm. Nederbörden är för juli ovanligt låg, 45,5 vilket kan jämföras med snittet under de senaste 35 åren, 66.01 mm. Fruntimmersveckans inledning blev ändå våt. 15 mm under Sara och Margareta. Johanna och framför allt Magdalena och Emma liksom Kri-

stina var dock på bättre humör och gjorde som Lasse Eriksson, kommunfullmäktiges ordförande, önskade inför marknadsdagarna. De höll "tätt". Magdalenadagen, fredagen den 22:a, var ändå den dag när den lägsta temperaturen noterades. Endast 5,0 grader tidigt på morgonen men under dagen värmden solen och vi fick ännu en härlig dag att minnas.

• 1972–30 grader

Månadens maztemp står sig ända tillbaka till 1972. Då noterades faktiskt 30 grader den 1:a juli. Samma månad var lägsta temperaturen densamma som för årets, plus 5 den 23:e. Värt att minnas kan kanske vara att vi under de senaste fem åren upplevt varmare juli än genomsnittet sedan 1949. Måne den statistiken står sig?

OWE FREDRIKSSON

UMEÅ
KUSTLANDET

Biltjuvar från Gävle greps

NORDMALING: Två yngre biltjuvar, hemmahörande i Gävle, greps tidigt på måndagsmorgonen i Nordmaling av polisen. De hade i en stulen långtradare under morgontimmarna kört från Gävle, innan de vid 8.30-tiden körde i diket i Olofsfors. Polisen fann dem liftande på E 4 – onyktra och med en plastpåse full med stulet gods. De fördes till Umeå för sömn och förhör.

Auktion

i Gräsmys Bygdegård lördagen den 6/8 kl 11.00. På flyttning från orten kommer Ingrid och Sven Nilsson att försälja bl a gammalt köksskåp, kökssoffa, bäddsoffa, antik sittsoffa, bokhylla, fåtöljer, bord, stolar, gammal kista, vävstol, 2 st röllakansmattor, trasmattor, tavlor, armatur, gamla kopparsaker, div husgeråd, verktyg, arbetsbänk, smärgel, bormaskin, elhyvel, cirkelsåg, el kedjesåg, gassvets, presenning m m. T. 0930/700 24

UPPSVINGET KOM MED NYA VÄGEN

— men än är det en bondby

I Gräsmyr möts gammalt och nytt på ett alldeles påtagligt sätt.

In mellan de gamla gårdarna och hemmanen har färska nybyggen letat sig in. Så är Gräsmyr också den växande byn i Nordmalings kommun. Visserligen sjönk antalet innevärdare med elva personer förra året, men dessförinnan har Gräsmyr stått för det allra mesta av kommunens folkökning.

Det stora uppsvinget för Gräsmyr kom när vägen till Umeå blivit utrustad och avstyrd. Den nya vägen minskade resan till Umeå högst avsevärt och följaktligen har de allra flesta "inflyttningarna" sina jobb i Umeå.

Sanningen att säga, så har dessa senkomna gräsmyrbor ännu inte helt och fullt inlemmats i byggen, skapen men det är troligen mer en tidsfråga än någonting annat.

Gräsmyr är förstås först och främst en jordbruksby — det tar inte många minuter att upptäcka. Följer man länsvägens biskopsform genom byn, åker man i botten på en vid dalbänku med gläd efter grön liggande högt upp på kullen och med åkrarna glidande nerför daladerna. 83 jordbruksfastigheter delar på de 652 hektaren åkerjord.

Industrier också
Det hindrar emellertid inte att det finns — och har funnits — en förvånansvärt livaktig industritradition.

Småföretagsamheten blommar jämsides med den jordbundna näringen. Fiskekapet bland dessa industrier var en gång tegelslagen. I och omkring Gräsmyr finns flera, mycket flera.

För inte särskilt länge sedan höll 14 små tegelfabriker i gång förutom det stora bruket. Det sistnämnda uppbörde 1970 med slagningen och finns nu kvar bara som ett övergivet skelett i vid länsvägen. Bruket kunde klara av att skicka iväg 2 miljoner tegelstenar om året.

Betongen...

Betongfabriken i Gräsmyr är ett kapitel för sig. Efter många turor med försäljningar hit och dit har nu det egendomsliga inträffat att kommunen äger själva industrifastigheten som hyrs ut till cementfabriken ASV. ASV har valt att slå igen cementtillverkningen i Gräsmyr.

Däremot har betongfabrikerna ursprungliga ägare, Lasse Lindgren, strax utanför själva fabriksbyggnaden monterat upp en liten mobil anläggning, varifrån han nu pysslar ut

cement till byggbetsplatser på läpande band.

I stället finns nu en firma som tillverkar plastbilar i gamla Gräsmyr cementfabrik...

Akerier

Akerineringen är en annan bransch som gräsmyrborna nära nog lagt på entreprenad. Kommunens största hussektori finns här, liksom ett med ett 20-tal antända och lika många bussar. Dessutom finns ett flertal mindre handelskretser med varierande antal fordon i sina garage. Gräsmyr har också varit en av de få byar i sin storleksklass som håller sig med två bensinstationer.

Bygdegård med museum, föreningsliv, parklek, Gräsmyr-dagen i

— En byhandel ska vara en självklar träffpunkt, menar fr. v. Margareta och Kjell Eriksson samt Anita Helmersson, tre fjärdedelar av den kvartett som driver Gräsmyra diversehandel.

Där är också högkvarteret för sommarredaktionen den här veckan.

mitten av juli, är annat som gör Gräsmyr till en särdeles alert och aktiv

by. Följ med VK på upptäcktsfärd genom byn den här veckan! Här in-

till ser du var du kan nå sommarredaktionerna med tips!

TEXT: MATS ÅNVALL
FOTO: PER-AXEL SUNDBOM

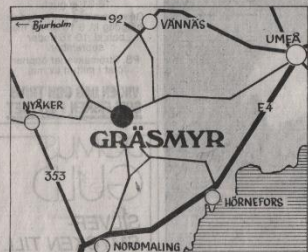
Kontakta oss!

VK:s sommarredaktion i Gräsmyr består av Curt Dahlgren och Mats Ånvall. Vi finns i affären mitt i byn mellan kl 9 och 10 varje dag den här veckan och tar försäkrat emot alla tips med öppna armar. Telefonnumret är 700 93.

Mats Ånvall

foto: Curt Dahlgren

Det unga gardet i Gräsmyr på korvgripping: Fr. v. Markus Jonsson, Sandra Norén, Lina Eliasson, Hanna Widding, Cecilia Öberg, Ulrika Hedlund och Anders Nyberg.

Byns anor går tillbaka till 1500-talet

Det är en gammal by som sommarredaktionen hamnat i.

— Ja, första skattelängden är daterad 1539, men såvitt man tror så fanns Gräsmyr långt dessförinnan, bekräftar Verner Jacobsson, gräsmyrbo av födsel och med släktrötter i byn som går långt tillbaka i tiden.

— Då när den skattelängden upptäcktes fanns här sex skattepliktiga bönder. Det antalet stod sig fram till 1600-talets öfverdel, då dåliga skördar och krigsutskrivningar minskade befolkningen.

— Då hette byn Grafsmyre. Trots att den kommit till sig av att man ena de länder här på den gamla myrmarken, berättar Verner.

Aft norra delen av Gräsmyr kallas Vibo har sin särskilda historia.

— Jo, det var några byar som stötte ihop med en grupp lappar på kusten, evande delningen, säger Verner.

— De blev tillfrågade var de bodde och pekade ut mot dalgräddarna i dalbänkan, svarade de "Vi bo' där

ner". De sista orden måtte ha förts dåligt, ty det uppfattades som ett pekande och ett "Vibo". Och Vibo blev det sedan dess.

— Men hur mycket sanning det ligger i den historien, ja, det är en annan historia, slutar Verner, med glimt i ögonen.

ARBETSLOSA Elva och en halv miljon människor var i släkt

inom EG. Detta motsvarar 9,9 procent av arbetsstyrkan inom områ-

det. Förra året vid samma tid uppgick arbetslösheten till 12,3 procent. Kvinnorna utgör 11,2 procent av de arbetslösa och ungdomar under 25 år 27,6 procent. (TT-DPA)

GÖMD OCH GLÖMD Den

28-åriga brittiske brevbäraren Jeffrey Pottle befriades under helgen av en polisman sedan han fem dagar legat inlåst i bagageutrymmet i sin egen bil. En taleman för Londonspolisens förklarade att Pottle kryp in i bagageutrymmet och att luckan sedan slagits igen. Varför brevbäraren klättrade in i luckan hade polisen ingen aning om. Pottes kolleger hade förvisso noterat att han var borta från jobbet, men de hade inte tagit reda på arfor.

— Jordbruket i Gräsmyr går tillbaka ända till 1500-talet, berättar Verner Jacobsson, historientresserad och -kunnig gräsmyrbo.

• Här längs dräneringsrören bildas djupa sprickor i isen, visar Sven Holmberg. Ännu har vi inte haft några allvarliga tillbud bland spelarna, men vem vet vad som kan hända?

Klubben vill ha bidrag till hockeyrink Spelarnas krumsprång inget mot kommunens

Gräsmys idrottsklubb är härskan på kommunen. Sedan 1978 har klubben försökt få kommunalt bidrag för att bättra på byns hockeyrink. Ännu har inget hänt mer än att papperen med klubbens kostnadskalkyl har försvunnit i hanteringen i Nordmalings kommunhus...

Så om hockeyrinkarna i Gräsmys gör märkliga krumsprång och står på taket i Gräsmys. Det går att se det om det är fel på. Det är isens fel.

• Höga skott

Tjulen skjuter höga skott i den lera, rikå myllan i Gräsmys. Det går att se det om det är fel på. Det är isens fel.

• Gnistan kvar

Men klubben har inte tappat gnistan ännu. Nästa år tror och hoppas jag att vi ska kunna komma i gång igen.

Sven Holmberg, ordförande i Gräsmys IK sedan fem år och till vardags lärare i Övertorneå.

• Synd om spelarna

Gruslaget ovanpå lerjorden är tungt och släpper igenom tjälkotten så att isen spricker, förklarar han. Det är synd om spelare och ledare som tvingas hålla till godo med sånt här.

Här stupade klubbens anskaffade pengar strax före målskottet. Frilandsnåden stödde isen, kommunstyrelsens arbetsutskott, liksom. Men budgetberedningen, den oövekliga, sa nej.

• Pepper borta

Strax efteråt visade det sig att

våra handlingar där vi visat på vad kallet skulle kosta, ja, dom hade förväntat på något annat.

Men vi har ju kvar egna exempel, så vi kan ju skicka nya kopior, säger Sven med en glimt i ögonen. Senaste tips i denna annorlunda hockeymatch är en ombyggnad så att hockeyrinken vände ett kvarts varv för att på sommaren bilda en planhalva av en ny och större fotbollsfält. Inte heller den hälsiga nämligen mättet för en riktig spelplan.

• Vore kalas

Ja, det ska två flugor i en smäll på det viset, vore ju kalas, säger Sven Holmberg.

En annan förhoppning för klubben är att tontarinnan skolan på ett eller annat sätt behövt utvidga sina domäner. Då tvingas kommunen att lägga om spelplanerna.

Då skulle det också bli enklare att utverka pengar har jag hört, säger Sven.

• Inga löften

Några löften i någondera riktning har gräsmysborna inte fått av de styrande i kommunen men det går att se en talmöte i Gräsmys. Röst när han säger:

Ja, för eller senare måste det ju bli en förbättring. Förmodligen senare.

• Ännu finns bara grunden till Björn och Helenes villa. Men redan om en vecka står huset på plats - drypt en dag tar det att resa väggar och takstolar. Björn (t. h.) jobbar själv tillsammans med Erik Lindgren på att jämbetongulast i väg.

GRÄSMYR VÄXER SÅ DET KNAKAR

Ännu så länge finns bara grunden till Björn och Helenes villa, men att bygga hus går snabbt numera: på måndag anländer villan i byggsats och nästa dag finns huset där.

Efterom jag är elektriker gör jag arbetet själv, säger Björn. Sedan ska vi själv också tapetsera och

måla. Invändigt. Björn och Helene bor ännu så länge kvar på Carlsens i Umeå. Varför blev det just Gräsmys?

Tja, vi lyckades få tonten här och så tycker vi att den verkar trevlig, säger Björn.

Inte är det särskilt långt från

Umeå heller. Vi jobbar ju där och ska pendla varje dag. Det tar runt 20 minuter att komma till stan per bil.

Nog tror jag att vi kommer att trivas bra här i Gräsmys, även om vi inte funnit med att se oss omkring särskilt mycket ännu, fortsätter Björn.

Förutom att det är en väldigt vacker omgivning så finns här ju all service man behöver - affär, bank och flera hantverkare. Det är mot Björns hus i Umeå, i backen, i ett bakom bygdegården, som det nya villan ligger. Det är anläggning. Ännu så länge finns det inga riktigt gator och

kraftslugs personal är i full färd med att gräva ner kolben.

Men med lite fantasi går det att tänka sig att här kommer att bli ett riktigt trevligt område med utsikt över det bäddiga jordbrukslandskapet runt byn.

• Har man en sån här pärla till bil, ska man förstås köra med den, tycker Bengt Gustafsson med sin 25 år gamla Ford Custom.

Just när sommarpatrullen larmar sitt högvarter för att gå på respekttagning gleder Bengt Gustafsson in i byn i sin Ford Custom av 1958 års modell. Bengt är vänligare men jobbar i Gräsmys med att gräva ner elkablar till de nya tonterna i byn.

Bilen köpte jag i Vindeln för fyra år sedan, berättar Bengt. Då hade den stått i en lada i många år. Jag renoverade motorn, det var allt. För övrigt var den i toppskick.

Andra med lika fina bilar brukar på sin höjd damma av dem inför en stillasommarstugatur. Så inte Bengt.

Nä, här man en bil vill man så klart köra med den.

Bensinkontot då?

Tja, mellan två och två liter per mil får man räkna med. Det brukar ju bli på hur man kör också - drar man på bilen det närmare tre liter som går åt per mil.

• Gräslan var på bitumar och vatten tändarna i Petra Edvinssons (t. v.) arm/Stämpen och Lilla Lill-Skott höll sig nära i skogen i fannan på Anna.

Aj, din dumma idiot, utbrister Petra Edvinsson när vi kommer. Det var dock inte riktigt till om utan till kammaren Gräslan, som Petra tillfälligt lyft ut ur hans pyrdiga bar. Gräslan var på lekhuset och nafsade Petra i armen med sina präktiga kammaränder.

Petra och Anna lekte annars med miniatyrerna Lill-Skott, som bara har några veckor på nacken och som verkade både ryfiken och lite skräcken inför den stora världen utanför karniburen.

• Gräsmys har fått tillbaka sin gamla bysaga! För det skenar Martin Holmberg, som återtagit slagen efter sin far.

Martin Holmberg har börjat driva den gamla bysagan på nytt. Martins far byggde anläggningen någon gång i början av 1930-talet och höll skogsgården runt byn med hjälp av ända från till slutet av 1960-talet.

Originalmaskinerna fungerar fortfarande som de ska, fast de behöver fixas till och överrens då och då.

Men det är bara under sommaren som jag är här, säger Martin. Vinterid kört jag skogskärr och då tackar vi över allt det här. Så får det stå till nästa sommar.

Kontakta oss!

Mats Amvall

foto: Curt Dahlgren

Sommarredaktionen

GRÄSMYR

3/8 - 1983

VÄSTERBOTTENS-KURIREN onsdagen 3 augusti 1983

9

• Bakningen i Småbränna går som av sig själv – ändå finns inte ett spår av jäkt hos Ingrid Olofsson och Bern Nyberg.

Brödjättars motpol: – Ring så bakar vi!

Ugnsvärmen och doften av nygräddat tunnbröd strömmar mot oss när vi stiger in hos Småbränna Bröd. I mjölkdammet arbetar Ingrid Olofsson och Bern Nyberg i jämn lunk och med samma knapphet i rörelserna som i talet. Onödigheter i ord eller gester finns det liksom inte plats för. Hågen med färdiga brödkakor växer regelbundet.

Småbränna Bröd – det är kända bland bröddroter för Gräsmyr med omnejd. Och lika svärfärgat destination – i Småbränna ligger den absolut största mötelsen till de stora bröddrottarna i våra produkter hålls färska på köksmaskin.

Till Ingrid och Bern får man ringa om man vill ha något bröd, så bakar de på beställning.

Men när Ingrid och Bern väl kommit sig in i bageristugan, då går det undan.

• Svårt kavja
Ingrid skötte den svåra utvärkingen av kakorna. Bern skötte utvärkingen (den elektriska ugnen och ser till att de ligger där exakt så lång tid som de ska. Efter avsevärld på galler hamnar de i plastpås för vägnag. 500 gram bröd per påse ska det vara.

Bakningen sker nästan automatiskt hos de båda. Inte en enda gång under vårt besök gör de uppehåll i arbetet. Här på fotografens uttryckliga begrundar ser de upp från vad de har för händer för att titta mot kameran.

Ändå finns det inte ett spår av jäkt eller ackordarbete. Hos Ingrid och Bern tycks detta med brödbakning ske lika naturligt som att man läser boken. Ingrid säger att hon inte gör någon väsen av, med andra ord.

• Nagande
Ovannämnade där några knippen "gräsmyr", färgpennor som används för att ringa bröd.

– Den använder vi när vi gör kornmjölk, säger Ingrid.

Hälsor eller seglakar är tredje bröddroter i sortimentet. Populärast är dock tunnbrödet som Ingrid bakar på vetemjöl, rågsikt, kornmjöl, vatten, salt och lite smör.

Konten att göra ett bröd lärde Ingrid hemma av sin mor, som liksom nu Ingrid, försåg sin hemby Tegenåsen med bröd av allaste sort.

• Bakat helt livet
– Joda, Ingrid har jag bakat helt livet, nickar Ingrid.

För Berns del är det här med bakningen en betydligt färskare bekantenskap.

– Det var först när vi skat med jordbruket som jag började hjälpa till här inne, säger han.

– Men om det bara fanns smoder som ville fortsätta med det här, menar Ingrid. Jobb skulle de inte behöva sakna. Men ingen verkar vara intresserad, tråkigt nog.

• "Tornfranska" kallar Bern-Gunnar Lundin de här vedrarna av papp – som den märkliga maskinen spottar fram.

Här i köket under kornmjölsredaktionen hjälper Ingrid i Gräsmyr diversehandeln ett mycket apparat. I ena änden skär den gjut katter och papperstär av alla slag. Ut kommer i andra änden "vedrarna" av papp som man använder som papp.

– Just, på videns går de raka in i papp, säger Bern-Gunnar Lundin. Det fungerar precis som vedträn.

Med dagens pris är det här belämet värt en krona klot och har samma betydelse som vedträn.

Carl har felat hela sitt liv

Gräsmyr håller sig med en egen riksplan. Från Carl Strandberg vita hus i Vibo kan den förbipasserande ibland höra vidunderliga toner från Carl's fiol eller nyckelharpa. Spelat här han gjort i hela sitt liv – första kontakten med fiol fick han redan innan han stod stadigt. Då satt han på golvet och lekte med pappans instrument.

– Joda, det ligger i blodet, bekräftar han. Också färfar var skicklig spelman. Han klände konststycket att sjunga en melodi samtidigt som han spelade en andrastämma på fiol. Det döl.

Såväl fick Carl eller många musiker leken på sin värdighet som riksplanen vid spelmannasamman 1977 i Övertys i Upland.

• För sent
– Jag var där för att besöka min dotter och mormor, minna Carl. Så fick jag höra att det skulle hållas spelmannasamman. Egentligen anmälde jag mig för sent, men jag fick vara med och spela upp i alla fall. Och det gick ju bra.

Just folkmusiken har alltid legat Carl varmt om hjärtat även om han har åttaligt mer på sin repertoar.

– Jag spelade under många år tillsammans med en pianist. Då blev det lättare underhållning, typ restaurationsmusik, och dansmusik. Även i klassisk musik spelar han.

• Bonde
Carl Strandberg har varit bonde i över trettio år. När han nu vid 70 års

ålder har arrenderat ut marken sysslar han s a s med musik på helhet.

– Jag undervisar några timmar i veckan i den kommunala musikskolan. Det betyder att jag har fått lära mig några nya instrument.

"Några" betyder i Carl's fall att han nu också behärskar alla stråkinstrument, dragspel, lockspel, tvärflöjt och klarinet.

• President
Carl är dessutom ålderspresident i

det tämligen nybildade spelmannalaget i trakten med deltagare i alla åldrar.

– Vi har repeterat varannan vecka rätt länge nu så snart är det dags för oss att visa upp oss, säger Carl.

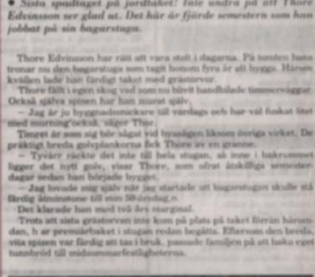
Som de allra flesta musiker är Carl också färdig på handverket i instrumentbyggnaden, även om han själv inte bygger instrument.

– En nött fiol är nästan dött en bra fiol, säger han. Därför finns det så

län många efter som de inte används.

• Nött i lacken
Basta lacket på en bra fiol är att den är nött i lacken just där lacken ligger lådan. Det betyder nämligen att den använts i orkesterspeli. Orkesterledare eller just där efter som violisten håller där med ena handen när han eller hon har paus.

Ännu är ju ingen fiol den andra till i tomma, säger Carl. Det är som med människans själ.

• Låtbladspå i Vibo: Från Theres Forsberg, Anna Jenny och Maria Selander och Viktorina Granström.

Förmodligen i stället i Gräsmyr har åtminstone ett skippage. Det står i Vibo, den mörka delen av byn, hemma hos familjen Granström.

Föräsen själv, Joanna Granström, var dock inte på humör att bli fotografierad när Sommarredaktionen tittade in. Joannas lät sig i stället representeras av vägen i dröjan. Hon bör annars ha till de stora fotostudioerna, eftersom pappa Märten ingår i fotodetaljen på 120 i Umeå.

De fem nybyggda villorna i Vibo ligger en liten smula för sig själva med en vidunderlig utsikt över det öppna landskapet.

– Joda, i Vibo är det toppen att bo, bekräftar Anki Granström, som för övrigt driver enda dansfireringen i byn.

Eller, som en annan Vibo-värdare, Carl Strandberg uttrycker det: – Man ska säga att man bor i Gräsmyr. Sågar man att man bor i Vibo – ja, då är det skryt...

Hör av dig!

Mats Amvall

foto: Curt Dahlgren

Vi har knappast möjlighet att skriva om allt som händer i Gräsmyr den här veckan. Men säkert har de flesta gräsmyrbor idéer och tips om vad som är oväntat, fästigt, intressant – kletigt sagt sådant som ni tycker att VIK-läsarna utanför Gräsmyr bör få veta om byn.

Så hör av er till oss – sommarredaktionen finns i Lundin & Eriksson diversehandeln varje dag mellan kl 9 och 10. Telefonnummer: 0471 700 52.

Sommarredaktionen
GRÄSMYR

Ingen utbyggnad

NORDMALING (VK)

Det blir troligtvis ingen utbyggnad av den omdiskuterade skolan i Håknäs. Med 2-1 i röstsiffror fällde socialdemokraterna i kommunstyrelsens arbetsutskott förslaget vid tisdagens möte. Centerpartisten Alf Berglund stöder däremot förslaget som väckts genom en c-motion. Tidigare har såväl skolstyrelsen som socialnämnden avvisat motionen.

Det var genom ledamoten Bessie Wilcke som centern förde fram en motion som avsåg att leda till utbyggnad av den integrerade förskola/lågstadium i Håknäs. När au först fick den för beslut skickades

den på remiss till såväl skolstyrelse som socialnämnd. I båda fallen föll motionen efter majoritetsbeslut.

Inte heller centerns andra motion som var uppe till diskussion i au fann gehör. Den är skriven av Matz Johansson och gäller utökning av familjedaghemspplatserna i kommunen. De båda s-ledamöterna, John-Erik Nylander och Lisa Oldberg, röstade ned Alf Berglund som reserverade sig mot beslutet.

• Au nobbar (m)

Däremot var au enigt om att nobba en m-motion beträffande förskolan i Gräsmyr. Moderaterna

genom Hans Dau ville nämligen att kommunen ska ompröva beslutet att bygga heltidsförskola / daghem i Gräsmyr och samtidigt ompröva även beslutet om att inte inrätta fler familjedaghemspplatser. Socialnämnden har haft motionen på remiss men avstyrkt. Au säger alltså även den "nej" och hänvisar till den pågående utredningen om just daghem/ förskola, eventuellt med integrering, i Gräsmyr där såväl skolan, sociala som kommunstyrelse ingår. Beträffande familjedaghemspplatserna hänvisas till besvarandet av c-motionen.

OWE FREDRIKSSON

augusti 1983

11

Hur ska det bli med satsningen vid Rödeviken?

KDS AVGÖR!

NORDMALING (VK)

Nu är kommunpolitikerna i Nordmaling i gungning. Orsaken är den planerade idrottsanläggningen vid Rödeviken. Kommunstyrelsens majoritet vill lägga hela projektet "på is" men ändå vill majoriteten i dess förberedande organ, au, tacka ja till 368 000 i statsbidrag. För att skapa ordning i leden och ge AMS klara besked har fullmäktiges presidium beslutat om ett extra möte om knappt tre veckor.

Bakgrunden till det kaos som verkar råda bland politikerna är följande: I våras begärde kommunstyrelsen att få den planerade fotbollsplanen vid Rödeviken, samt några mind-

re projekt i området, som beredskapsarbete. Sedan dess har dock styrelsen ändrat uppfattning och i ett majoritetsbeslut stött en vpk-motion som vill avvakta med projektet.

För motionen röstas m, fp, c och självfallet vpk. Sossarna röstar emot och vill fortsätta driva projektet medan kds som inte är representerat i kommunstyrelsen fortfarande är ett "mörkt kort".

Au tackar ja

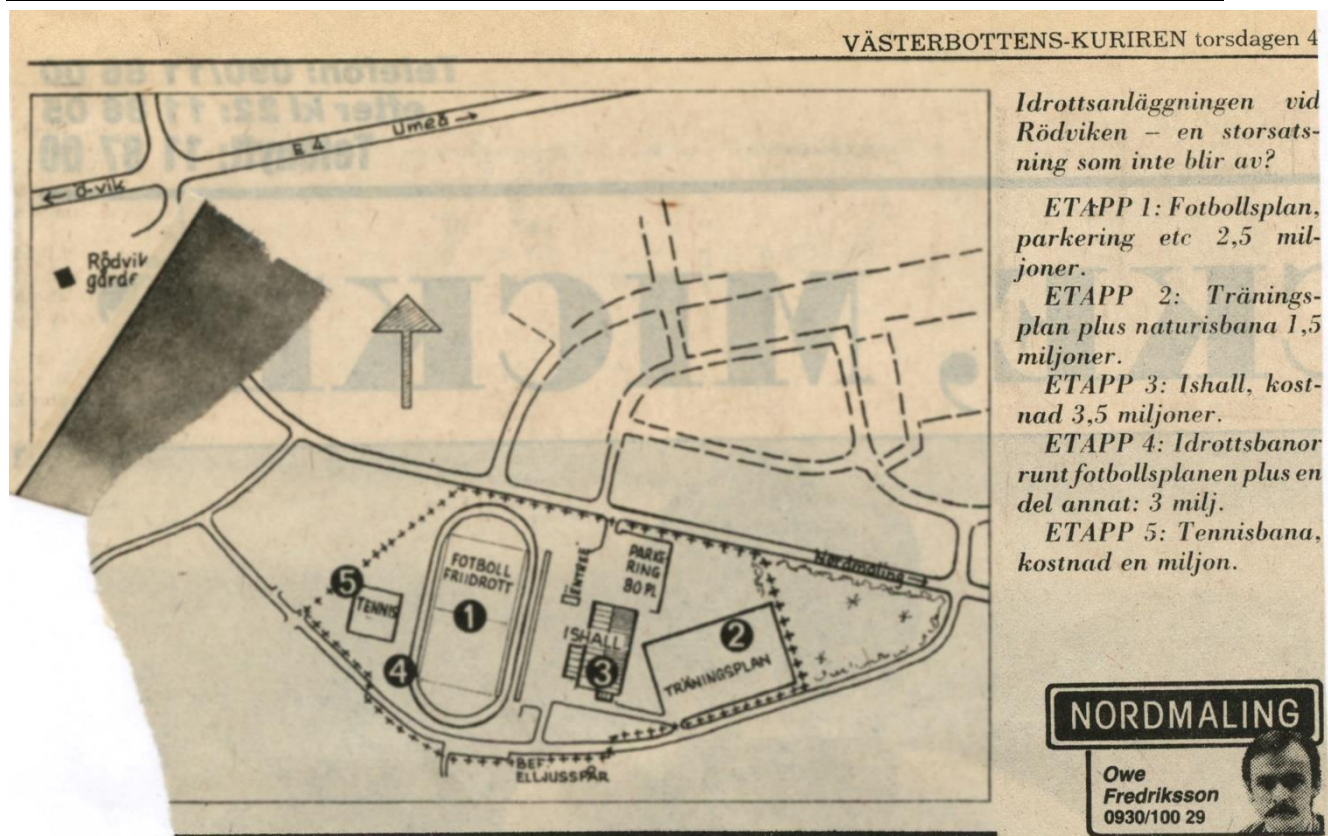
När nu AMS låtit meddela att kommunen har möjlighet att få statsbidrag med 368 000 kronor av totalsumman, 1,7 miljoner kanske det kastar hela beslutet över ända. Åtminstone hoppas majoriteten i au,

John-Erik Nylander och Lisa Oldberg, båda s, detta. Vid senaste au - i tisdags - röstade de ner Alf Berglund, c, och föreslog att kommunen ska tacka ja till pengarna.

Berglund höll däremot på kommunstyrelsens tidigare beslut och reserverade sig.

Extra möte för kf

För att skapa reda i alla beslut, och för att kunna ge AMS ett klart besked i tid kommer kommunfullmäktige att kallas till ett extra möte om knappt tre veckor. Där kan det bli kds som avgör. VK har sökt representeranter för partiet för en kommentar men utan framgång.

Ingen utbyggnad

NORDMALING (VK)

Det blir troligtvis ingen utbyggnad av den omdiskuterade skolan i Håknäs. Med 2-1 i röstsiffror fällde socialdemokraterna i kommunstyrelsens arbetsutskott förslaget vid tisdagens möte. Centerpartisten Alf Berglund stöder däremot förslaget som väckts genom en c-motion. Tidigare har såväl skolstyrelsen som socialnämnd avvisat motionen.

Det var genom ledamoten Bessie Wilcke som centern förde fram en motion som avsåg att leda till utbyggnad av den integrerade förskola/ lågstadium i Håknäs. När au först fick den för beslut skickades

den på remiss till såväl skolstyrelse som socialnämnd. I båda fallen föll motionen efter majoritetsbeslut.

Inte heller centerns andra motion som var uppe till diskussion i au fann gehör. Den är skriven av Matz Johansson och gäller utökning av familjedaghemplatserna i kommunen. De båda s-ledamöterna, John-Erik Nylander och Lisa Oldberg, röstade ned Alf Berglund som reserverade sig mot beslutet.

• Au nobbar (m)

Däremot var au enigt om att nobba en m-motion beträffande förskolan i Gräsmyr. Moderaterna

genom Hans Dau ville nämligen att kommunen ska ompröva beslutet att bygga heltidsförskola / daghem i Gräsmyr och samtidigt ompröva även beslutet om att inte inrätta fler familjedaghemplatser. Socialnämnden har haft motionen på remiss men avstyrkt. Au säger alltså även den "nej" och hänvisar till den pågående utredningen om just daghem/ förskola, eventuellt med integrering, i Gräsmyr där såväl skolan, sociala som kommunstyrelse ingår. Beträffande familjedaghemplatserna hänvisas till besvarandet av c-motionen.

OWE FREDRIKSSON

augusti 1983

Hur ska det bli med satsningen vid Rödeviken? KDS AVGÖR!

NORDMALING (VK)

Nu är kommunpolitikerna i Nordmaling i gungning. Orsaken är den planerade idrottsanläggningen vid Rödeviken. Kommunstyrelsens majoritet vill lägga hela projektet "på is" men ändå vill majoriteten i dess förberedande organ, au, tacka ja till 368 000 i statsbidrag. För att skapa ordning i leden och ge AMS klara besked har fullmäktiges presidium beslutat om ett extra möte om knappt tre veckor.

Bakgrunden till det kaos som verkar råda bland politikerna är följande: I våras begärde kommunstyrelsen att få den planerade fotbollsplanen vid Rödeviken, samt några mind-

re projekt i området, som beredskapsarbete. Sedan dess har dock styrelsen ändrat uppfattning och i ett majoritetsbeslut stött en vpk-motion som vill avvakta med projektet.

För motionen röstar m, fp, c och självfallet vpk. Sossarna röstar emot och vill fortsätta driva projektet medan kds som inte är representerat i kommunstyrelsen fortfarande är ett "mörkt kort".

Au tackar ja

När nu AMS låtit meddela att kommunen har möjlighet att få statsbidrag med 368 000 kronor av totalsumman, 1,7 miljoner kanske det kastar hela beslutet över ända. Ätminstone hoppas majoriteten i au,

John-Erik Nylander och Lisa Oldberg, båda s, detta. Vid senaste au - i tisdags - röstade de ner Alf Berglund, c, och föreslog att kommunen ska tacka ja till pengarna. Berglund höll däremot på kommunstyrelsens tidigare beslut och reserverade sig.

Extra möte för kf

För att skapa reda i alla beslut, och för att kunna ge AMS ett klart besked i tid kommer kommunfullmäktige att kallas till ett extra möte om knappt tre veckor. Där kan det bli kds som avgör. VK har sökt representeranter för partiet för en kommentar men utan framgång.

9/8-1983

VÄSTERBOTTENS-KURIREN fredagen 5 augusti 1983

9

• Snart är det dags för första Norrlandsutställningen av connemara-ponnyer. – Litet nervöst att vara arrangör, menar Liss Kercoff.

Sveriges nordligaste ponnystuteri i Gräsmyr

Tills för några år sedan fanns landets nordligaste ponnystuteri i Uppsala. Nu finns det till – i Gräsmyr. Det är Liss och Yves Kercoff, som för fyra år sedan slog sig på att föda upp connemara-ponnyer, en storvuxen massiv ponnyras som ännu är rätt ovanlig i Sverige.

Om man kan tala om kändisar i Gräsmyr, där ju alla känner alla, så hör familjen Kercoff till dem. Dels är Yves läkare och får rycka ut litet då och då byn för att plastra om blesyrrer, dels var den kercoffska gården länge favoritbarn för byns hästokkiga ungdomar.

Men hästarna rådde inte bra av all ridning, så vi fick trappa ner det där en smula, säger Liss.

• Historien

Hästarna, ja. Det började så här: Några år efter att Liss och Yves flyttat till Gräsmyr bestämde de sig för att skaffa en Shetlandsponny. Saljaren ville emellertid inte gärna skilja på de två ponnyer han hade. De hade gått i par länge och hade

gott sällskap av varann.

– De blev ett viktigt båda, berättar Yves. När vi haft dem en vecka fick de var sitt föl! Den föregående hade räknat fel på betäckningsdagen och visste inte att de var dräktiga.

– Så hade vi plötsligt fyra hästar i stallen för en!

Så där är det visst med hästar. De blir bara fler och fler. Nu har paret 18 stycken, sedan de på en utställning förskattat sig i connemara-ponnyer.

• För mycket

Det är hingsten Nicie 'Easy' – Nisse eller Nilsson gemenligen kallad – som nu svarar för att connemara-ponnyerna i Norrland stället växer, en-

da hingsten torr om Uppsala som han är.

– Men det är alldeles för mycket med 18 hästar här, säger Liss. Jämlar på helid i hushållerna och i stallen.

God hjälp har Liss också av brorsdottern Tova Hultqvist och några utvalda hjälpredor som gör att båda för att hålla ordning på stallbacken.

– Det är bara den egna orken som sätter gränsen för hur lång arbetsdagen ska vara. Det finns hur mycket jobb som helst.

• Irlandare

Connemara, förresten, det namnet har rasen fått efter ett distrikt på östra Irland, där de ursprungliga exemplaren fanns. Där användes de både som ridjur och dragare, men numera är det bara för lek och tävlingar som connemara-ponnyer brukas.

– Strängt taget skulle det behövas 15 hektar betesmark för de här hästarna. Till gården har bara fyra hektar, så vi skulle förstås inte klara oss utan hjälpssarna och busiga grannar som vi får låna mark av, säger Liss.

– Allt hö för vintern får vi också av övriga bybor.

Connemara-ponnyer är – trots att den ännu är ganska sällsynt här i norr – särskilt lämpad för det nordländska klimatet. De tåls alltså bäst utomhus i o m under småkalla vintrar.

• Utställning

Just nu ligger Stuten Myren, som det officiella namnet lyder, i startgrupparna för Norrlands första connemara-utställning. Den inträffar i mitten av augusti i Kålekallarna i Umeå.

– Som regional ombud för connemara-sällskapet är jag arrangör, säger Liss. Det känns litet nervöst så här första gången, men att döma av antalet anmällda hästar, så är det inget fel på intresset.

Annars är det här inget som går att försörja sig på, tyvärr, fortsätter Liss. Trots att hästarna är relativt dyra när vi säljer dem – mellan 10.000 och 15.000 kronor – så går det ändå med förlust. Så mycket kostar det oss att föda upp en häst.

• Leksak

– Många säger att det är väl mycket för en "leksak". Men människor som sätter den rikheten på en levande varelse, får ändå inte köpa av oss, säger Yves.

– De får rådet att köpa en cykel eller en bil i stället. Det har dom säkert större glädje av. En häst är något helt annat än en mekanisk leksak.

KOMMER ni farandes på vägarna kring Gräsmyr är chansen stor att ni får syn på ett bilkräsligt enerskinn som nerbrukat vvar fram i full fart på en racecykel. Det är 12-åriga Agnetha Nyström som är ute på en av sina två dagliga träningsrundor på sitt nyupptäckta idrottsredskap.

Nyupptäckt, därför att det intresset inte är mer än några månader gammalt. En kompis, Carola Karlsson, i Gräsmyr drog med sig Agnetha till idrottsklubben i Rundvik för att anträ tävlingscykeln för första gången.

Fortfarande har jag inte lärt mig att vrida riktigt, säger Agnetha. Det svåra är att ha rätt vinkel inne inför motburen eller nedförsbackar. Två gånger om dagen drar Agnetha ut på vägarna, en gång på dagen och en gång på kvällen.

– Få se hur det blir när skolan börjar. Då blir det väl bara en kvällsridning utom på helgerna, funderar hon.

Trots att ännu korta bana som tävlingscykel har Agnetha redan hunnit med att placera sig på fjärde plats vid DM i Lyckeles tidigare i sommar.

Men till ungdoms-SM i Malmö ville hon inte åka, även om hon fick för klubbledarna.

Nä, jag tyckte det var lugnast att bli hemma, menar hon. Den fjoråriga cykeln har hon fått hyra av klubben.

– Det var inte lätt första gången. Ja, inte är det lätt nu heller, men nu har jag blivit mera van.

Vad gör det så roligt att cykla de här milen varje dag?

– Jag vet inte riktigt, medger Agnetha. Det känns bara bara. Kanske är det det att man likom tävlar mot sig själv, eller hur man nu ska säga.

Agnetha är idrottsjef sedan förut. Skidåkning och löpning har gett henne tillräcklig styrka i benen för att kunna dra iväg på cykel också.

DAG ENS fortdunder hittade vi på gården till Gräsmyr påstefog. Det är en riktig bil den här gången – här körd av Thomas Eriksson och dottern Mariann.

BJÖRNFEBER i Gräsmyr? Ja, kanske litet grann ändå. Björnen har ju sprutats inte särskilt långt från byn och en och annan glir val och kastar extra vaksamma ögon uppåt skogen de här dagarna.

Någon björnjakt på allvar är det knappast frågan om när Stefan Darstedt (t v) och Fredrik Eriksson tar fram sitt luftgevär.

– Det blir mest skator och kräkor, säger Fredrik.

Men man vet ju aldrig, det kan vara buggigt att ha boskap med sig även på den kortaste skogs promenad.

Mats Amvall

foto: Curt Dahlgren

Sista chansen!

Gräsmyr lockar av oss allt fler av sina markvärdigheter. Det är första gången alla telefonanropningar och besök med tips av alla slag som gräsmyrarna lämnar till Sommarredaktionen. Men att finna det plats för fler idéer och upplag – här är det per telefon 700 85 eller titta in till oss mellan kl 9 och 10. Vi håller till i Lundin och Erikssons diversehandel, mitt i byn. Närmare kan det inte vara!

• Betesmark för stuteriet låna av vänliga grannar. Åsa Hjulborg är en av de utvalda hjälpredorna på gården.

Lögdeälven sparas

Dystert för Masonite

NORDMALING (VK)

– Inga kraftverk ska byggas i Lögdeälven inom överskådlig framtid. Det beskedet kunde VK lämna i onsdags efter att ha lyckats få information om den pågående vattenkraftberedningens förhandsförslag. Inte i något fall anses en utbyggnad av älven vara försvarbar. Nu jublar älvräddarna. Deras förhoppning om en orörd älv tycks gå i uppfyllelse. Lika glad är definitivt inte Masonite AB – fallrättsägaren.

– Det var inte bra, men vår tid kommer, kommenterar Gösta Nordström.

Den pågående utredningen om landets möjligheter att bygga ut vattenkraften har inte blivit offentlig. Det kommer att ske tidigast den 18 augusti. VK har i alla fall kunnat få klara besked om att Lögdeälven kommer att förbli outbyggd.

– Vi anser det inte mödan värt att bygga ut Lögdeälven och därför har den inte listats, sa Roland Brännström, s-ledamot i vattenkraftsberedningen i onsdagens VK. Vad VK erfar är inte heller något annat politiskt parti intresserad av en utbyggnad av älven.

– Vi är jättegglada. Beskedet är välkommen men egentligen är det inte någon överraskning, säger Åke Olsson, medlem i "Gruppen för Lögde-

älvens bevarande".

– Med enkel matematik är det lätt att se svårigheterna att få ekonomin att gå ihop, menar han.

– Det var inte bra. Det betyder att vi får lägga projektet på is ett tag. Så kommenterade direktör Gösta Nordström, Masonite AB, uppgiften som VK delgav honom. Hans svar lämnades med utgångspunkt att VK:s underhandsinformation skulle visa sig vara riktig.

– Förr eller senare kommer vi ändå att få igenom våra planer på en utbyggnad. Det är jag övertygad om.

– Sverige måste utnyttja sina naturresurser och vår bedömning i nuläget är att vi har råd att vänta.

OWE FREDRIKSSON

BÄRINKÖPEN BÖRJAR NU

Invägning följande tider:
måndag, onsdag och fredag
kl. 17–19. Annan tid enligt
överenskommelse.

SUNE SJÖSTRÖM

Levar

tel. 0930/109 16

Ombud för Norrlands
Slakteriförening

Tack för oss!

Slut för den här gången med sommarredaktionen i Gräsmyr. Allt som har skrivits har kommit till efter tips och förslag från gräsmyrborna själva. Självklart återstår det massor av människor och företeelser värda att uppmärksammas, men utrymmet i spaltarna har begränsat sommarredaktionen här. På VK tar vi förstås gärna emot nyhetstips även när det inte är sommarredaktionen på gång - så ring till Nordmalingsredaktionen, 100 29 när ni tycker att något är värt att skriva om!

Mats
Åmval

foto:
Curt
Dahlgren

• Den här dockan skänktes till museet av Anna Wikström i Gräsmyr, visar Elma Johansson.

Gräsmyrs hembygdsgränd, det är systarna Bergheds gamla bostadshuset som de tre - Maria, Leontina och Hanna - testamenterade bort till byborna sedan den sista av dem döt 1928.

Huset, tusen kronor och den gamla mörklokan skulle gå till byn, berättar Elma Johansson, som kan det mesta av byns historia och hembygdsgrändens i synnerhet.

Hembygdsgränd ligger i bygdens grändområde, som också är platsen för de populära logdagsarna och hembygdsmässan, som i år går in på femtonde året.

Alla föredomen i hembygdsgränd är skänkta till av gräsmyrborna, många om sin historia som de är.

Trots att det vistas så mycket folk här har museet inte enda gång utsatts för skador, säger Elma när hon visar sommarredaktionen runt.

• Jag brukar få inspiration när jag putsar äggen, säger Elma Lindgren, som har massor av höns på gården.

Vi besöker Elma för att få veta mer om det här med skrivandet. När andan faller på rinner det fram en vers eller två ur Elmas penna. Flera av dem har publicerats, bland annat i VK. Mest berömd i Gräsmyr blev Elma när hon komponerade ihop texten till Gräsmyrsvalsen till årets upplaga av Gräsmyrdagen i juli.

Där låter det så här i refrängen: Vi ålskar vårt Gräsmyr när var solen ler

men även när stormarna gniv
Vi trives och blir barna fler och fler
och här får vi förhoppning framåt vi ser

och här får vi träffas var sommar ny
Båd gammal och ung blir vår gåst
och jungt med oss alla när tonerna skyn

Välkommen till bygdens fest

• Trädgårdslandet är en viktig del i Nyverkets hushåll - gården är självförsörjande på giftfritt odlade grönsaker. Här är det Gun, Marie och Monica som rensar ogräs.

Föredöme men inte perfekta

- Vi ska vara föredömen för ungdomarna här, nämnting de kan sträva efter att likna. Men vi försöker inte vara perfekta i alla avseenden. Så gott det går är vi så naturliga som möjligt.

- Två kilometer in i skogen vid Gräsmyr har Gun och Jan Bergström sitt Nyverkets kollektiv, som sedan 1980 varit ett hem och en ny plattform att stå på för ekologiskt och socialt skadade unga människor.

- Idén föddes sedan jag imponerats av metoderna och resultaten vid de olika vårdkollektiverna runt i landet, säger Gun, som i många år varit familjeterapeut och socialarbetare i Stockholms-trakten.

Vi ville båda också arbeta med jordbruk och eftersom jag har mina rötter häruppe i Mullsjö ett stycke från Gräsmyr, föll det sig naturligt ut i sökte oss hit. 1980 flyttade så familjen Bergström in i det blivande Nyverket.

- Då var stället rätt oredligt nerhållt och behövde rustas upp

realt, minns Jan. Anna återstår naturligtvis en hel massa som ska göras, ja, egentligen blir ju ett sånt här ställe aldrig färdigt.

Samma år som familjen - förutom Gun och Jan också dottern Marie och sonen Gustaf - flyttade till Gräsmyr tog de också emot sitt första fosterbarn.

Genom Gung många gånger arbetet såvart visste hon att efterfrågan var stor på vårdplatser för just den här gruppen ungdomar vars kriminalitet och/eller narkotikahandlingar har psykiska orsaker.

- Minst ett år vistas de här, säger Gun. Då ska de kunna klara av aningen ett arbete eller studier. Ofta tar det längre tid än så att få dem på fötter.

Undervisning i basämnen matematik, svenska, samhällskunskap och engelska sköts ut på Nyverket av en lärare som kommer ut några gånger i veckan.

Dessemlellan är dagarna fyllda av arbete på gården, social träning - som dansundervisning, mållagning och andra hushållsövningar - och fritidsysslor som ridning, fiske eller skidåkning på vintern.

- Alla får till exempel lära sig rida, fortsätter Gun. Både det och

dansundervisningen är ett viktigt led i att bygga upp de ungas självförtroende.

Att vistas på en handgård erbjuder också möjligheter för storsad ungdomar att upptäcka nya samband och koppla samman arbete och uppehåll på ett sätt som de dittills aldrig behövt göra.

- Att protestera mot det här livet är i och för sig ett frakstestecken också, menar dottern Marie, som nysst gått ut landbruksskolan och nu gör sin praktiktid på hemmagården.

- Ekomomni då?
- Ja, det går inte att leva på det här inte, säger Gun. Jan har sin ungdomsdrömmen och självklart jag, mig olika konsultuppdrag inom

psykioterapi. De inkomsterna måste till.

- Vi vill absolut inte ha fler vårdplatser här, tre, fyra samtidigt är vad man orkar med. Det är ungdomarnas respektive hemkommuner som betalar vårderna på Nyverket. Några kostnader för Nordmalings kommun eller landstinget innebär inte verksamheten.

- Vi har också ett skriftligt avtal med varje kommun som har ungdomar här, att respektive kommun betalar eventuellt för utrymme som dom ställer till med, säger Jan.

- Det är viktigt för oss i omgåendet med övriga byar. Vi kan inte bryta ut för skadegörare som någon av våra ungdomar gjort. Men det ska inte behöva vara något gräs med ersättning.

- Men vi skulle heller inte klara det här utan stödet från gräsmyrborna, säger Gun. Det är många här som ställer upp fantastiskt fint. Skriv det!

Sommarredaktionen
GRÄSMYR

• Vi vill ha valfriheten i barnomsorgen, säger de kämpande dagmammorna i Gräsmyr: Annette Andersson, Gun-Marie Gustafsson, Eva-Stina Björnerbäck, Carina Strand, Britt Hedlund, Birgitta Hedlund.

Vill ha valfrihet

- Det är synd att folk har kommit att uppfatta oss som motståndare till daghem. Det är inte alls fråga om det. Vi vill bara att alla ska kunna fritt välja mellan familjedaghem och dagis. Det kan man inte så länge här inte finns något dagis. Och det kommer man inte att kunna sedan heller, eftersom kommunen har satt stopp för familjedaghemplatser de närmaste fyra åren.

Barnomsorgen det är helaste frågan i Gräsmyr sedan snart ett år, det kan knappast ha undgått läsarna av tidningarnas insändarsidor. På den ena sidan står det om socialdemokratiska kommunstyret, som hade som valöfte vid maktövertagandet 1982 att bygga ett daghem i Gräsmyr.

På den andra sidan står sju dagmammor i Gräsmyr, som reser att bli arbetslösa om daghemmet byggs.

- Det beror i så fall på att kommunen vill styra över barn från oss till daghemmet, säger Carina Strand.

- Det gör kommunen: genom att sätta en gräns för antalet platser hos dagmammorna i kommunen.

- Sen förstår ju vi också att bygga ett nytt daghem, så vill kommunen helst att det utnyttjas maximalt.

- Vi vill i stället ha full valfrihet för föräldrarna här i Gräsmyr. Men kommunens företrädare har antytt att de kommer att styra över barnen från oss till daghemmet om det behövs, säger Gun-Marie Gustafsson, en av de sju dagmammorna i byn.

- Det blir ingen valfrihet då heller. Att säga att frågan delat Gräsmyr i två läger är att överdriva. Men visst finns det föräldrar som driver på för att daghemmet ska byggas i byn.

Det här har tyvärr uppfattats som att vi skulle vara motståndare till daghem som sådana, menar Eva-Stina Björnerbäck. Så är det inte. Men visst är det våra jobb det gäller.

I första hand låter vi för en verklig möjlighet att välja vilken barnomsorg ens barn ska ha. Då måste kommunen i bort spåren för familjedaghemmen, eller åtminstone höja taket från 90 till 100 platser totalt i kommunen, säger Carina Strand.

6/8-83

Renar lockade björn?

NORDMALING (VK)

– Är det möjligen de renar som finns i skogarna norr om Nordmaling som har lockat "nordmalingsbjörnen" så nära kusten?

Den frågan går Roland Sjöström, Nordmaling, och funderar över. Han har i samband med sitt arbete vid flera tillfällen sett renar ströva omkring i Norrmark och utesluter inte att det finns ytterligare i skogarna mot Orsbäck och Mullsjö.

– Är det så rör det sig förmodligen om en s k slagbjörn, menar han.

Roland Sjöström kör en markredningsmaskin men tidigare har han arbetat med renar och även stiftat bekantskap med björn – om än inte öga mot öga.

6/8 1983

• Ulla-Stina och Anders Forsberg, Mo, Lögdeå, fick en flicka den 28 juli på Umeå BB. Hon vägde 3 240 gram och var 50 cm lång. Syskonen heter Rebecca och Fathima.

• Agneta Wallin, Nordmaling, födde en flicka på Umeå BB den 1 augusti. Hon vägde 3 370 gram och var 50 cm lång. Pappa heter Anders. Syskonen heter Jenny och Mattias.

• Birgit Johansson, Häknäs, Nordmaling, fick en pojke på Umeå BB den 2 augusti. Viktern var 3 920 gram och längden 52 cm. Pappa heter Åke och syskonen Peter och Christer.

Nordmaling

**MINST
1.000:—**

får du för din fungerande färg-TV
vid byte till en ny 26-tummare!
(dock ej redan rabatterade apparater)
Gäller fram till prishöjningarna 1 sept.

Tonex Radio
Kungsvägen 48 • Nordmaling
Tel. 0930 112 60

LÖGDEÅ Sommartider
Månd–fred 9.30–17
Lördag 9.30–13

**AUGUSTI-
REA!**

PÅ SAMTLIGA AVDELNINGAR

**1.000-TALS MODEPLAGG
TILL LÅGA PRISER!**

DENNA VECKA!

**10% RABATT
I HELA
MODE-
HUSET**

(Gäller även
REA-PLAGG)

**Häggströms
MODEHUS**

LÖGDEÅ Tel. 0930/304 25, 303 09
— inestället för mode —
VAGOT PÅ SIDAN AV E4 MEN
ALLTID I CENTRUM FÖR MODET

8/8-83

+

Vår käre
**Johan
Helmer
Nygren**

* 16/9 1903 † 4/8 1983
har stilla insomnat, saknad av
oss.

Gräsmyr 5 augusti 1983
Svägerskor, syskonbarn

*Allt vilar under Herrens hand
Som hägnar både stad och land
Och till de goda barnens ro
Hans goda änglar hos dem bo.*

Jordfästningen äger rum i Cat-
harinakapellet, Nordmaling,
lördag 13/8 kl 10.00. De som
med sin närvaro önskar hedra
den avlidnes minne, inbjudes
till Församlingsgården efter
akten.

Han gick där likt en viking bland alla maskinerna. Sven Erik Andersson, Långed, Nordmaling. FOTO: HARRY LINDWALL

Ett virrvarr av shorts, glass och maskiner

- Han tog sig åt huvut. Inte bara för de stigande värmegraderna utan också för virrvarret av maskiner på landets största lantbruksutställning – Nolia. Sven Erik Andersson, bonde från Långed i Nordmaling tog en grundlig titt på åtminstone de allra fräschaste nyheterna.
- Det blev glass och shortsdag och cirka sextusen besökare på Noliamässan i går.
- VK:s sommarredaktion mötte småföretagare, mässbesökare och hälsade bl a på i en udda monter där man inte säljer utan köper. Landstinget vill nämligen göra småföretagen uppmärksamma på att inköpen för sjukvården ligger på över 300 miljoner. Och importen är stor.

SIDORNA 9-11

Sommarredaktionen
NOLIA

Läger i badminton

9/8.83

● Västerbottens badmintonförbund har i år haft sitt sedvanliga träningsläger för ungdomarna i Nordmaling. Närmast kameran ses Tommy Karlsson och Per-Göran Fahlström, som båda varit ledare.

NORDMALING (VK)

Länets badmintonförbund har under veckan haft ett träningsläger för sina ungdomar. För omväxlings skull har man valt Nordmaling i stället för Malå som varit värd under

de tidigare tre åren. Per-Göran "P-G" Fahlström, Umeå, och Tommy Karlsson, Sundsvall.

– Vi brukar ordna ett läger inför säsongstarten för att ungdomarna ska få igång spelet igen efter sommaruppehållet, säger P-G och tillägger

att i Nordmaling har de verkligen fått spela sig varma. Särskilt mixed och dubbel har varit aktuellt.

– Där har vi i Norrland mycket att ta igen på sörlänningarna, menar han.

• Småföretagare med små resurser men med stor vilja, Leif och Agneta Grundström, Lögdeå.

Vilja och framtidstro viktigt startkapital

– Vi vill försök, säger Leif Grundström från Lögdeå och plockar ner väggarna från en liten koja.

Och att "försök" det är alltså att åka till Nolia för att se om man har satsat rätt eller fel.

Det handlar egentligen om idéer från två ungdomar som nu omsätts i praktisk handling. Leifs fru Agneta är teknisk rådgivare när det gäller konstruktion av vävstolar, som är den andra produkten från det nystartade tvåmansföretaget.

– Man kan ju inte bara sätta sig ner och tro att inget går, säger Leif Grundström, byggnadssnickare, som satsade på ett småföretag där kojor och vävstolar är huvudprodukterna. Leif och Agneta har ingen stab med dokumentportföljer till förfogande. Nej, den som skulle se den lilla industrin i Lögdeå skulle inte imponeras.

– Vi håller till i en gammal ladugård, berättar Agneta.

• Höga ambitioner

Men viljan att skapa något ligger flera meter över husnocken på den lilla ladugården. Så mycket är klart.

I två år har företaget existerat.

– Vi har inte blivit miljonärer, utan hittills är det mest minus men vi tänker inte ge upp.

– Vi har satsat allt vi har men undviker att ta några stora lån utan flyger inte högre än vingarna bär, säger Leif och lägger ner ytterligare en del av räknen från den lilla kojans

rådet.

Långt från de kurvorna och prognoserna står Leif och Agneta. Deras lilla företag måste mätas med andra måttstockar där graderingsenheterna heter vilja, sammanhållning och framtidstro.

• Utvecklingsfonden

När Leif säger "vi vill försök" så är det lika äkta som furun i den nyss framtagna vävstolen.

Nå ja, ska sanningen fram, så är det trots allt ingen satsning som bygger på några ljusblå moln utan den finns förankrad till och med i utvecklingsfonden i Västerbotten.

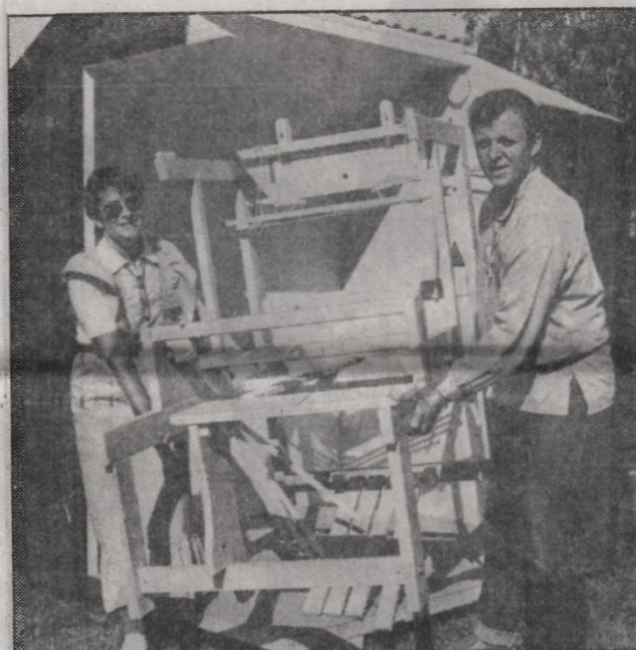
– Jo, dom har hjälpt oss med marknadsundersökningen och det är värdefullt, säger Leif.

Agneta jobbar själv med vävning men hennes alster har redan tagit slut.

– Det bara blir så, säger hon.

• Lekstuga

Men vem behöver då de små ko-

• Ut i solen med vävstolen. Agneta och Leif Grundström är första gångsutställare på Nolia.

finns många andra användningsområden också. Några har vi sålt som lekstugor och en gick till Halmstad där den skulle användas som höns-hus, säger Leif.

Virket till vävstolarna hugger Leif på egen skog och sågar det på byasä-

byggmaterial.

Medan Agneta monterar vävstolen visar Leif hur man liksom tar sitt hus och går. Ja, det vill säga hela kajan placeras på en snöskoter-kälke.

Men företaget i går var förstas lite

10/8-1983

10/8-83

Ett 20-årsjubileum

NORDMALING (VK)

1963 års realister i Nordmaling har haft en jubileumsträff. Av den ursprungliga klassen sammanträdde 27 elever på skolgården för en liten tid sedan. Med fanns också några lärare från den "gamla goda tiden". Det blev återseendets glädje. Många

hade inte setts på mycket länge men trots att 20 år förflutit var det inga problem med igenkännandet. Efter en stunds rundvandring i "sin" gamla skola samlades män till middag med eftersnack på Levar hotell. Följande var med på jubileumsträffen:

Eva Bohman, Oskarshamn, Arne Wikman, Mellansel, Majlis Lundström, Saltsjöbaden, Björn Gustavsson, Västerås, Torgny Westermarck, Motala, Siv Dahlberg, Husum, Karl-Gunnar Norman, Saltsjö-Boo, Karin Sandlund, Nordmaling, Eva Persson-Huber, Kopparberg, Hans Öhgren, Umeå, Klas Innergård, Stockholm, Rolf Nygren, Täby, Cathrina Strandberg, Sunnansjö, Nordmaling, Barbro Edstedt, Holmsund, Gurli Wiklund, Huddinge, Rolf Johansson, Öre, Nordmaling, Karin Svedberg, Själevad, Gunvor Persson, Spånga, Ingrid Engman-Dahlin, Gräsmyr, Eva Gagerman, Umeå, Sven-Olov Hörnlund, Hortlax, Birgitta Legnestam, Täby, Jeanette Brorson, Handen, Gunilla Persson, Vällingby, Ulla Bäcklund, Vindeln.

Lärare: Olof Olofsson, Holmsund, Viola Nordlund, Holmsund, Gudrun Jakobsson, Nordmaling, K-G Wilhelmsson, Nordmaling.

Hästarna lockade mest, säger Maria Fredriksson och Christina Boberg, Rundvik.

Nordmaling

Dammsugare, samt fullst. service o. tillbehör. Sytex, tel. 105 76

Kom med på tältmöten
i tältet vid Korskyrkan, N-ling

10-21 aug.
onsd. - sönd.

19.00

17-21:a medverkar sångaren
o. musikern
Dan-Jakob Petersson:
i övrigt församlingarnas
sångare o. pastorer.

Nordmalings
Baptistförsamling
NORDMALINGSBYGDENS
PINGSTFÖRSAMLING

4

VÄSTERBOTTENS-KURIREN torsdagen augusti 1983

Provfiskarnas ord väger tungt när älvens öde avgörs

LÖGDEÅ (VK)

Just nu är Lögdeälven inne i en viktig fas i det pågående utredningsarbetet påkallat av Masonite AB:s utbyggnadsplaner. Sedan början av månaden har två nätfiskare provfiskat älven från källorna i Storlögdesjön till mynningen i Nordmalingsfjärden. Arbetet sker på uppdrag av Vattendomstolen och dit kommer

även resultatet att redovisas.

Det var i början av augusti som de två fiskarna Gunnar Granström, Arvidsjaur, och Leif Utter, Husum, började med sitt arbete. De är anställda av fiskerintendenten i Övre Norra Distriktet som fått i uppdrag av Vattendomstolen i Umeå att undersöka fiskbestånd och arter i älven. Det sker med anledning av Masonite AB:s utbyggnadsplaner.

När VK träffade fiskarna ha-

de de parkerat sin husvagn vid Lögdeälvens rastplats intill E4-bron i Nordmalings kommun.

För stunden var även Sören Johansson, konsulent vid fiskerinämden i länet, på plats. Lögdeälvens betydelse som sportfiskevatten har stora värden, menar han.

26 fiskar på näten

Sedan Gunnar Granström och Leif Utter tagit upp sina nät på onsdagsmorgonen visade det sig att de fått 26 fiskar av varierande art och storlek. För dagen blev det ingen fisk av "ädlare" kaliber.

Vi måste vara på det klara med att juli-augusti är de absolut sämsta fiskemånaderna, kommenterade Sören Johansson och fick direkt medhåll av Granström.

Specialnät

Provfiskarna är utrustade med specialnät, så kallade översiktsnät. Ett och samma nät är uppdelat i tremeterssektioner med 12 olika varvstorlekar, 6-60 varv per alm (10-100 mm).

Fiskekyrkan har varierat, berättar Gunnar och Leif. Lögdeälven är ingen "nätälva" efter som det finns ytterst få sel.

En styrka för älven, tycker Sören Johansson.

I Storlögdesjön gjordes fyra läggningar i sjön och i selet mot utloppet. Sedan kunde de inte lägga näten igen förrän vid Nordsjö, strax nedströms Norr-

fors. Där fann de några grubbor. Nästa nätplats blev Högåker och där fick Leif vada ut med näten iklädd vadarstövlar. Älven var så grund att båten inte kunde ta sig fram.

Några resultat lämnar vi intut, förklarade Gunnar Granström. De går direkt till fiskerintendenten.

Utredningskommittén

Vårt uppdrag går i stort sett ut på att utreda älvens artsammansättning av fiskar. Resultatet kommer sedan att presenteras för Vattendomstolen, säger Karl-Erik Nilsson, byrådirektör vid fiskerintendenturen i Övre

Norra Distriktet. Det kommer att ske sedan fisket avslutats och bokförts.

I morgon, fredag, avslutas provfisket med nät i älven.

OWE FREDRIKSSON

• Lögdeälven har stor betydelse för sportfiskarna, säger Sören Johansson från länets fiskerinämd. Här i samtal med Gunnar Granström. I bakgrunden ordnar Leif Utter med näten.

• Nätfisket i älven har skett för att artbestämma fiskbeståndet. Resultatet ska redovisas till Vattendomstolen.

BOTTENS-KURIREN fredagen 12 augusti 1983

11

• Mullsjö IK är smått unik. Byn har ca 150 invånare och klubben 125 medlemmar. På bilden är några samlade.

FOTO: OWE FREDRIKSSON

Alla ställer upp för Mullsjö IK!

MULLSJÖ (VK)

– Oj, vad det spikas och sågas i Mullsjö – den lilla jordbrukarbyn i Nordmaling som växer "så det knakar". Just nu håller nystartade Mullsjö IK på att bygga sargar till isbanan. Sedan är det en lekplats för barnen och en trivselplats för alla, som står på tur. Mullsjö IK, idrottsklubben, bildades i maj och fick omgående över 100 medlemmar i en by där det bor 150!

– Klubben skapar sammanhållning, säger dess ordförande Robert Gabrielsson.

Mullsjö i Nordmaling kommun är en liten jordbrukarby mellan Gräsmyr och Hörnefors. Det var här som "Nordmalingsbjörnen" senast var

synlig för en dryg vecka sedan.

Den har för övrigt diskuterats mer än en gång sen iakttagelsen blivit känd och många bybor är skeptiska.

Mullsjö är intressant även ur en annan synvinkel. I byn bor ca 150 personer och i idrottsklubben finns 125 medlemmar! När den bildades i slutet av maj tecknades genast över 100 medlemskort!

Fritidsanläggning

Nu har klubben beslutat att skapa en fritidsanläggning mitt i byn. 8 000 kvadratmeter mark har ställts till förfogande av markägarna. I första hand ska en ishockeyplan iordningställas – just nu pågår arbetet med sargarna – därefter ska en lekplats för barnen och en "trivselplats" för alla skapas.

Men det är dyra projekt och därför har klubben fått begära hjälp av både bybor och snälla människor i närliggande byar.

– Som startkapital fick klubben 16 000 kr, säger Bernt Rönnberg, en av initiativtagarna. Pengar som klubben fick av byborna. Dessutom har sågat virke skänkts för uppskattningsvis 35 000 kr. Därtill kommer entreprenörer i och utanför byn som ställt både sig själva och sina maskiner till förfogande.

Tvingas begära hjälp

Trots alla fina insatser från olika håll tvingas ändå klubben begära kommunal hjälp. 64 000 fattas för att iordningställa isbanan och lekplatsen. Snart ska ärendet behandlas i kommunen och klubben hoppas och tror på ett positivt besked.

– Det vore olyckligt om vi fick nollen. Klubben skapar sammanhållning i byn och vi behöver den här fritidsanläggningen att knyta an till, säger Robert Gabrielsson, ordförande i Mullsjö IK.

OWE FREDRIKSSON

● *Nu sågas och spikas det i Mullsjö. En sarg till isbanan står snart färdig. Harry Melinder håller för stunden i sågen under överinseende av Bérnt Rönneberg.*

ÄNTLIGEN!!!

NU ÖPPNAR VI PORTARNA TILL DEN NYA VIDEOFILMBUTIKEN I NORDMALING

LÖRDAG 13 aug. kl 09.00–15.00
Söndag öppet kl 11.00–15.00

VIDEOAPPARATER UTHYRES

**HJÄRTLIGT
VÄLKOMNA!**

NORDMALINGS VIDEO & PRYLBOD HB

Kungsvägen 57 (Bergs möbler) Tel. 0930/105 55

Nordmaling

MINST
1 000:—

får du för din fungerande färg-TV vid byte till en ny 26-tummare!

(dock ej redan rabatterade apparater)

Gäller fram till prishöjningarna 1 sept.

Tonex Radio

Kungsvägen 48 • Nordmaling
Tel. 0930 112 60

13/8-83

VÄSTERBOTTENS-KURIREN lördag

- Rör inte

LÖGDE-

ÄLVEN!

NORDMALING (VK)

- Vi motsätter oss varje som helst ingrepp för vattenkraftsutbyggnad i Lögdeälven. Det skriver Statens Naturvårdsverk i ett yttrande till kammarkollegiet, Stockholm. Verkets beslut är dels principiellt - grundat på det riksdagsbeslut som undantar älven för vattenkraftsutbyggnad - dels sakliga "med hänsyn till älvens synnerligen höga naturvetenskapliga bevarandevärden".

- Ett väntat beslut, kommenterar Gösta Nordström, VD i Masonite AB. Företaget tänker ändå driva sin ansökan vidare trots att kostnaderna närmar sig 2 miljoner.

Det går tungt för Masonite AB att finna gehör för sina utbyggnadsplaner för Lögdeälven. Vattenkraftsberedningen visar inget intresse och från kommunerna hörs inte många hurrarop. Det senaste bakslaget är ett beslut i Naturvårdsverket. I sitt yttrande till Kammarkollegiet förklarar man orsaken med en text hämtad ur 2 kap. 31 § andra stycket, Vattenlagen: "Från naturvårdssynpunkt är redan en enda anläggning i älven tillräckligt för att sådan förändring av naturförhållandena skall inträffa att betydande förlust från naturskyddssynpunkt är att befara".

Motsätter sig varje ingrepp

Statens Naturvårdsverk finner

därför att om så bara ett enda av de tio kraftverk som Masonite AB planerar bygga kommer det att ödelägga älvens ekologiska system. Mot bakgrund av denna vetenskap motsätter sig verket varje som helst ingrepp för vattenkraftsutbyggnad i älven. Samtidigt hänvisas till riksdagens beslut att tills vidare undanta älven från utbyggnad.

- Väntat beslut!

- Naturvårdsverkets yttrande var väntat! Det som förvånar mig är att dess nej bl a är grundat på riksdagsbeslutet att undanta älven från utbyggnad. Det säger Gösta Nordström, Masonite AB, i en kommentar.

- Älven är ju sedan tidigare undantagen. Det är ju bl a därför Verket fått ärendet på remiss. Då ska det väl inte använda detta beslut som ett argument att säga nej, menar Nordström.

- Principiellt nej!

- Jag tolkar Naturvårdsverkets yttrande som ett principuttalande, säger Nordström. I dess svar framgår att "få helt orörda vattendrag återstår i Sverige" vilket tyder på att Verkets nej skulle gälla oberoende vilken älv som efterfrågas.

Närmare 2 milj

Masonite AB är inga som helst planer på att återta sin ansökan.

- Vad vore alternativet, undrar Gösta Nordström som svar på frågan. Han säger att företaget hittills lagt ut mellan en och två miljoner kronor på projektet och tas ansökan tillbaka är pengarna förlorade. Så länge Vattendoms-tolen inte sagt nej finns hoppet kvar hos företagsledningen.

OWE FREDRIKSSON

• Lögdeälven är värd att bevara menar Naturvårdsverket.

'Kommunen hade rätt till dubbel avgift'

NORDMALING (VK)

- Nordmalings kommun har inte gjort något fel. Fastighetsägarna har fått bidrag enligt gällande reglemente och så långt sträcker sig kommunens skyldigheter.

Det konstaterar kommunens tekniska utskott med anledning av att två fastighetsägare i Bredvik respektive Järnäs överklagat ett kommunalt beslut till kammarrätten. Ärendet gällde anslutning till en kommunal vattenledning.

I förra veckan skrev VK om två fastighetsägare, Ebbe Nyström, Bredvik och Assar Gustavsson, Järnäs, som båda överklagat ett kommunalt beslut till kammarrätten i Sundsvall.

För Nyströms del gällde att han vid en djupbrunnsbörning i mitten av 70-talet fått kommunalt bidrag sedan kommunen efter provtagning godkännt vattnet. Senare har det visat sig att vattnet innehåller för mycket fluor vilket förstör familjens tänder.

Isamband med brunns godkännande betalade Nyström en avgift som motsvarade en anslutningsavgift. När nu brunnen dömts ut anser han att han inte borde behöva betala någon ny anslutningsavgift. Han tycker i stället att alla kostnader bör betalas av kommunen när han nu tvingas koppla in sig på en kommunal brunn.

- Den första hade ju godkänts.

Inget fluortest

Tekniska utskottet har fått överklagandet för yttrande och dess svar blir alltså att kommunen utfört sin del korrekt.

På den tiden gjordes inga fluortester, hävdar Sture Hansson, chef för tekniska avdelningen och sekreterare i utskottet.

- Kommunen har inget att stå till svars för, menar han.

Cykelväg och trottoarer

Utskottet beslutade vid sitt möte att tillstyrka en begäran om att vägverket ska bygga en cykelbana mellan Levar och Nordmaling samt trottoarer längs hela Kungsvägen, från Bergs Möbler mot E 4.

Likasa ställer sig utskottet positivt till att Hummelholm ska få en lekplats. I stället för bidrag till projektet föreslår utskottet att kommunstyrelsen tillhandahåller byn redskap i form av en gungställning samt parkbänk.

OWE FREDRIKSSON

• Spelemannen Josef Björklund, Sunnansjö, underhöll på dragspel vid besöket. Längst t h sitter Alvar Jonasson, Gravmark, och lyssnar och till vänster om honom, Gottfrid Karlsson, Gimonäs.

Patienter fick underhållning

NORDMALING: Nästan 13 av de ca 300 långvårdspatienterna vid Regionsjukhuset i Umeå har varit på besök i Nordmaling under den gångna veckan. Besöket kan snart kallas sedvanligt genom att det nu är hatdussinet år sedan som en av undersköterskorna, Margareta Lundberg, Håknäs, första gången tog initiativet. Patienterna delades upp i två grupper och disponerade var sin dag.

- Det här har blivit möjligt tack vare många människors positiva inställning, säger Margareta Lundberg. Resan som betalats av patient- och anhörigsföreningen, maten av landstinget samt anhörigas och personalens vilja att ställa upp.

I Nordmaling blev det tid för besök ute i samhället men även underhållning.

derhållning hade ordnats genom spelemannen Josef Björklund samt komminister Roland Ahlstrand, Norrfors, som sjöng.

- Det här tycker jag är en fin utflykt. Det är så roligt att få komma ut, förklarade en av patienterna, Alvar Jonasson, Gravmark, som även varit med på tidigare resor.

Nordmaling 13/8-83

Nordmalings kyrka: Lörd. 18 Helg-målsbön vid el. i kyrkan. Kyrkobrodererna.

Långron: (vid Ragnars loge): Sönd. 11 Friluftsgudstjänst. Harald Lundberg. Ta med kaffekorg!

Hummelholm, Tältet: Lörd. 19 Bertil Sandström, Vuxenkören. Sönd. 14 Avslutningsmöte B Sandström, Birgitta Nilsson, sång. serv.

• Margareta Nätterlund, Nordmaling, och maken Kent fick den 8 augusti en son på BB i Umeå, som vägde 4 050 gram och var 52 cm lång. Storebror heter Jörgen.

SLIPSTENSJÖN-RUNDEVIK (2-2 (2-2))

S: Mats Hörnberg, Lars-Åke Häggström. R: Kjell-Uno Forsberg, Erik Eklund.

Slipstensjön och Rundvik delade broderligt på poängen. Resultatet får anses var helt på sin plats.

Slipstensjön började bäst och hade 2-0, men sedan arbetade sig Rundvik in i matchen och hade greppet i slutet av den första halvleken.

I den andra halvleken hade dock hemmalaget ett grepp om spelet. Man skapade också en del chanser men även Rundvik stack upp i en del farligheter.

Slipstensjöns bästa var Mats Hörnberg, Jörgen Ekman och Jan Holmgren. Rundvik hade ett jämnt lag där Erik Eklund alltid är farlig.

Stellan Dahlberg, Norsjö, skipade rättvisa.

Vandringsleden har utförts av skogsvårdsstyrelsen i Nordmaling på uppdrag av länsstyrelsen. Några som arbetat med projektet är fr v: Uno Forsberg, Karl-Ola Karlén, Sture Sjöström och stående, Nils Johansson, förman vid skogsvårdsstyrelsen.

Hög standard på ny gångled

LÅNGED (VK)

Nu ska det bli lättare att vara sportfiskare efter Öreälven. En 2,5 km lång vandringsled från E4-bron uppströms färdigställs den här månaden och den medger inte bara lättare promenader för fiskaren. Stigen blir så framkomlig att den också kan bli ett utflyktsmål både för barn-föräldrar, äldre och "vanligt folk".

Öreälvens fiskavårdsområde har under flera års tid arbetat för att återskapa älven till ett bra fiskavatten. Det har bl a skett genom utplanteringar. Med statlig hjälp har också den gamla flottningsälven återställts i "ursprungligt" skick genom att gamla stenklöster rivits ut

– men den göms av dold skyltning

och stenarna styrts tillbaka ut i strömfåran. – Det har vi gjort för att skapa bättre förutsättningar för fisken, säger Nils Johansson vid skogsvårdsstyrelsen i Nordmaling. Det är nämligen skogsvårdsstyrelsen som fått länsstyrelsens uppdrag att utföra projektet som beredskapsarbete.

• Ingen skyltning vid E 4
Tyvärr kommer leden att förbli okänd för många. En av anledningarna är vägverkets restriktioner med skyltningar längs E4. Inte en skylt eller pil kommer fått vara synlig från Europavägen som följer om var leden börjar/slutar. Den upplysningen finns i stället under bron! Den som ändå blivit upplyst

har en skön promenad framför sig sedan han/hon väl har tagit sig ner till älvens nivå.

VK promenerade stigen i härlig sommarvärme och den förstärkte alla intryck – forsarnas brus, de gröna växternas dofter och de pilstubbarnas lek i lugna bakvattnet.

• "Trillan" – en rastplats

När halva sträckan är avklarad möts vandraren av en rastplats i sprängd bland hallonmårn. Ett vindskydd med eldstad har uppförts endast något tiotal meter från strandkanten med utsikt över en älvsränn som kallas "Trillan".

Platsen är mycket lämplig som tältplats för den som vill övernatta. Under hela promenaden slingrar sig stigen längs älven, ömsom i absoluta strandkanten och ömsom in i den lummiga grönskan som omger älvdalen. Över bäckar, diken och dypölar har spångar och broar byggts.

• Hög standard

– Vi har försökt skapa en stig med hög standard. Den ska inte enbart vara förbehållen fiskarna utan lika gärna även deras familjer, berättar Nils Johansson under promenaden som förtas i maktig takt.

– Vi tror även att förskolor, och andra institutioner ska kunna få glädje av den här satsningen.

– Ändå måste man vara införstådd med att ett visst mått av sträpser förekommer.

I Långed möts man av ett s k eldhus. En mindre timrad byggnad där en eldstad har byggts under tak och där det medges kaffekokning samt matlagning av enklare slag. Stigen fortsätter även förbi Långed ett stycke och man blir det början på en vandringsled som sträcker sig upp mot Öreälvens källor?

• Även vid Strömsör?

Den här satsningen med statliga medel har uppmärksamhets från olika håll, bl a Strömsörs världshem. I ett brev till länsstyrelsen föreslog världshemsföreståndaren, Sara Larsson, för någon vecka sedan att även en vandringsled vid Strömsör borde iordningställas.

– Den bör utföras så att den är möjlig att färdas på med rullstol, skriver hon.

I lummig grönska slingrar sig stigen längs älven.

OWE FREDRIKSSON

Kvinna svårt skadad i älgkrock

NORDMALING (VK)

En kvinna skadades allvarligt vid en svår kollision mellan en personbil, hemmahörande i Örnsköldsvik, och en älg vid norra infarten till Nordmaling sent i går kväll. Olyckan inträffade vid 21.15-tiden strax innan bilen skulle passera vägarbelysningen – exakt på samma ställe där en viltvagn inträffat så sent som i förra veckan.

Bilens tak trycktes ned av älgen på passagerarsidan där kvinnan åkte varvid hon klämdes fast och fick bändas loss med hjälp av brandmännens verktyg. Hon fördes till regionsjukhuset i Umeå. Här allvarligt skadad hon ådragit sig är inte känt. Den menliga föraren klarade sig oskadd. Älgen avled på platsen.

Även
Bilspel
Block-
pris 15:-
Pott 2950:-
Måndag 19.00 OBS Dagen!
Free Play Tel 0930301 01

RUNDVIKS-BINGO

Vi toppar med 3x1 000:-
400:-
200:-
150:-
100:-

Oförändrat allvarligt ^{16/8-83}

Den kvinna som skadades allvarligt vid en ålgrock utanför Nordmaling på söndagskvällen vårdas fortfarande på intensivvårdsavdelningen på Umeå regionsjukhus. Hon drabbades vid kollisionen av skallskador, och hennes tillstånd betecknades på måndagseftermiddagen som allvarligt.

Olyckan inträffade vid 21.15-tiden på söndagskvällen i närheten av förarinfarten till Nordmaling. Vid kollisionen trycktes hela passagerarsidan på bilen in av älgen. Den manlige föraren klarade sig helt utan skador.

Alvine Zaure, Nordmaling. På regionsjukhuset i Umeå avled under fredagen förra tandläkaren Alvine Zaure, Nordmaling. Hon var 90 år och sörjes närmast av en dotter med familj.

Hon var född i Lettland men utbildade sig till tandläkare vid det gamla svenska universitetet i Dorpat, Estland. Sin första praktik skapade hon i Libau, Lettland, och den drev hon under åren 1918-21. Under hennes livstid förlorade hon hela sitt bohag vid fyra tillfällen genom krig och orostider. Vid andra världskriget bombades hennes hus.

1944 flyttade hon till Riga och arbe-

tade där en tid innan hon och hennes dotter med familj flydde till Sverige i en fiskebåt. Fru Zaure var då änka. Efter en tid i Sverige flyttade hon till Nordmaling och där arbetade hon vid folkvandervården under åren 1945-1957. Hon blev kvar på orten även efter sin pensionering. De senaste tre åren bodde hon på Strandholmen men vårdades de sista tre månaderna vid regionsjukhuset i Umeå.

Hetvattencentral ^{16/8-83} för sex miljoner

NORDMALING (VK)
Sex miljoner beräknas den hetvattencentral som ska värma upp skolan, Strandholmen och sjukhemmet i Nordmaling kosta. Däremot ingår inte som tidigare diskuterats kommunhuset och f d Stora Hotellet i projektet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslöt på måndagen att tillstyrka bygget samt att pengar tas ur 1984 års budget.

Au diskuterade även den från statligt håll planerade utökningen av naturreservatet Kronören i kommunens södra skärgård. Reservatet är

en "het potatis" om än det inte berör kommunen direkt eftersom den tänkta utökningen ska ske via privatägd mark. Au beslutade att remittera ärendet till byggnadsnämnd,

NORDMALING

Owe
Fredriksson
0930/100 29

fritidsnämnd samt miljö- och hälso-skyddsnämnden. Innan den 1 oktober ska kommunen ha yttrat sig till länsstyrelsen.

• Ingen telefonkiosk

Stugägarna på Kråken och Tjä-

ruskär får ingen telefonkiosk. Au föreslår avslag på stugägarnas önskemål men lovar att underrätta den för kajen ansvarige om dess dåliga skick, vilket också hade tagits upp i skrivelsen.

Det kommer att bli dyrare sotning. I en central uppgörelse mellan kommunförbundet och skorstensfejarmästarnas riksförbund har parterna enats om en höjning med omkring 15 proc, vilket också godtas av au.

Sunnansjö Bygdegårdsförening har framfört önskemål om bidrag för reparation av lokalen. Kostnaderna beräknas till ca 8 000 kr. Au föreslår ks att dylika ärenden ska föras till budgetberedningen så också detta. Föreningen får m a o vänta ytterligare några månader på ett svar.

Tack-klockorna tar man inte hux-flux...

NORDMALING (VK)
- Guldur eller inte guldur efter 25 år? Den frågan har Nordmalings kommun haft att ta ställning till efter en motion från fp-gruppen. Kommunstyrelsens au har tidigare stött motionen - tills dess facken sa ifrån.

- Guldur tar man inte bort "hux-flux". Först vill vi veta vad vi får i stället, menade personalorganisationerna så nu har au ändrat sig och avvaktar till översynen av det personalpolitiska programmet.

- I arbetslöshetens tider är anställning och arbete belöning nog. Inte heller förtroendevalda behöver något extra tillskott i form av guldur

utöver arvodet. Det menar folkpartiets fullmäktige i en motion genom K-G Wilhelmsson. Vid a:s första behandling fick den också dess stöd. Nu har emellertid MBL-förhandlingar med personalorganisationerna hållits och då blev det annat "ljud i skällan". Sedan facken tydligt visat att guldur är något som inte ska försvinna hux-flux utan att ersättas, har politikerna i au ändrat ton. Som svar tills vidare på motionen föreslås att kommunen ska avvakta tills dess det personalpolitiska programmet fått en översyn.

NORDMALINGS KOMMUNS SKOLOR

Grundskolan

Studiedag för personalen månd 22 aug 1983 enl särsk meddelanden. Skolstart för elever tisd den 23 aug enl följande: Hörnsjö, Häknäs och Nyåker kl 8.00, Gråsmyr kl 8.10, Baggård, Lögdeå och Rundvik kl 8.15 samt övr kl 8.30. Hemskjuts för åk 1 kl 10.00 samt åk 2-9 enl schemat. Skollunch fr o m 23 aug.

Förskolan

Förskolans elever enl särsk kallelser

Kommunala vuxenutbildningen

Kursstart sker under vecka 34.

Deltagare i kurser erhåller personlig kallelse till första tillfället.

Anmälan till nya kurser inlämnas snarast möjligt till Komvux, Fack 27, 914 00 Nordmaling, eller per tel 0930/107 50 ankn 218 ell 204.

SKOLSTYRELSEN

SOC.NÄMNDEN

Att avveckla seden med guldur efter 25 års tjänst var inte så enkelt som au i Nordmaling först trodde. Facket har satt sig på tvären och nu måste frågan - ja, just det - utredas.

Windsurfaren som kan segla lugnt . . .

Segern är redan i hamn

NORDMALING (VK)

I helgen är det final för Norrlandscupen i windsurfing. Under två dagar ska Nordmalingsfjärden vid Rödviiken fyllas av brädseglare från Gävle i söder till Luleå i norr.

Trots att mellan 70 och 80 deltagare beräknas komma, har ändå något av udden försvunnit. I Öppna division 1, tung, är mästaren redan korad.

Allan Sjöqvist, AWS, Nordmaling, är klar segrare, trots att sista deltävlingen inte är avgjord!

Norrlandscupen för windsurfare är en tävling för entusiaster. På sex platser, spridda över ett geografiskt område som täcker mer än halva Sverige, avgörs tävlingen vid lika många tillfällen.

Fyra av deltävlingarna får räknas och i år betydde det att segern gick till Nordmaling genom Allan Sjöqvist. Han har för övrigt bara tävlat de fyra gånger, som han också får räkna.

Seger i Örnsköldsvik, Sundsvall, Östersund samt en tredjeplats i Piteå bäddade för mästartiteln.

Det är tredje året som Allan tävlar. Han började i windglider, men bytte bräda så sent som i våras och det var tydligen en riktig åtgärd.

Trots alla segrar, är Allan ändå inte någon träningsnarkoman.

– Egentligen tränar jag aldrig. I stället har det mest blivit tävlingar, förklarar han, och tror att framgångarna bl a beror på att han lärt sig "läsa" vinden och täcka upp konkurrenterna.

• Första gången

Den här säsongen var den första, som han ställde upp om mästerskapsiteln. Redan från början siktede han på seger.

– Något annat är ju inte lönt, menar han.

– Ställer jag upp, är det för att jag vill vinna . . .

Allan tävlar för Umeå-klubben Arctic Windsurfing Society och sin svåraste konkurrent tycker han sig ha i klubbkamraten Göte Eriksson, också han från Nordmaling.

Göte ligger lågt inför sista omgången, på fjärde plats, men har chansen att avancera. Tvåa är Mikael Nyman, Söderhamn, och trea Gunnar Olsson från Ljusne.

• Byter klass?

Inför helgens avslutande stortävling på "hemmaplan" har Allan Sjöqvist ännu inte bestämt sig för om han ska tävla i den klass, som han redan vunnit eller om han skall låna en bräda och tävla i någon annan klass.

Den som tar sig till Rödviiken i helgen, har låga chanser att få uppleva fina tävlingsdagar. Exakt hur många som ställer upp är inte känt, men antalet förväntas bli omkring 70–80 windsurfare.

Många av dessa tillhör den absoluta toppen av brädseglarligan i Norrland.

NORDMALING

Owe
Fredriksson
0930/100 29

• I helgen avslutas Norrlandscupen i brädsegling under två dagars tävlande i Rödviiken, Nordmaling. Allan Sjöqvist, nordmalingsgrabben som tävlar för Umeå-klubben AWS, är redan klar segrare i Öppna klassen, div. 1, tung.

FOTO: OWE FREDRIKSSON

18/8-83 Nordmaling

LÖGDEÅ

Sommartider
Månd-fred 9.30-17
Lördag 9.30-13

AUGUSTI- REA!

PÅ SAMTLIGA AVDELNINGAR

1.000-TALS MODEPLAGG
TILL LÅGA PRISER!

DENNA VECKA!

10% RABATT
PÅ
ALLA
REA-
PLAGG

Häggströms
MODEHUS

LÖGDEÅ-Tel. 0930/304 25. 303 09
- inestället för mode -
NÅGOT PÅ SIDAN AV ELLER MEN
ALLT I CENTRUM FÖR MODE!

Omtanke Service

Via

PASSA PÅ NU!

VIA TVÄTTMEDEL 80 dl HALVA PRISET
17:65 om du handlar andra varor för 100:- (ord. pris 35:30)

**KÖTTFÄRS
GRILLSKIVA
SCANFALU
STÄNDIGT
LÅGPRIS**

**BLOMKÅL 10:90
BIFFTOMATER 14:60
Färs LÖK 5:95
MANDEL-
POTATIS 2 kg 10:90**

**SURSTRÖMMINGS-
PREMIÄR I HELGEN!**
**GENEBRÖD PKT 10:90
BREGOTT 300 G 6:90**

Grönblads och blommande **KRUKVÄXTER INKOMNA**

**VETEMJÖL - STRÖSOCKER
- KAFFE MARGARIN o s v till
STÄNDIGT LÅGPRIS**

ICA - **Sjöberg** - LIVS

18/8-83

De tog realexamen i Nordmaling 1953. Fr v främre raden (flicknamnen inom parentes) Ingvar Molin, John Ågren, Karin Olofsson (Forsberg), Marie Ekenryd (Edlund).

2:a raden fr v: Birgitta Ohlsson (Håkansson), Gunnar Söderström, Birgitta Strandman (Österberg), Astrid Olofsson (Jonsson), Rose Marie Sigvardsson (Häggström).

Bakre raden: Brita Kohlström (Rönqvist), Gudrun Jacobsson (lärare), Karl-Gustav Moberg, Majken Öberg (Norén), Bert Wedman, Börje Hörnlund, Lennart Windström, K-G Wilhelmsson (lärare). Saknas på bilden gör Lars Boström som däremot deltog i jubileet.

Samlade igen efter 30 år

NORDMALING: 30 år har gått sedan 1953 års realexamen i Nordmaling. Efter ett halvår av förberedelser har 16 av eleverna samlats för att träffas och prata minnen. I den ursprungliga klassen gick 27 elever men alla hade av olika skäl inte möjlighet att närvara. Två lärare, K-G Wilhelmsson och Gudrun Jacobsson, fanns också med bland jubilarerna.

Initiativtagare har kvartetten Rose-Marie Sigvardsson, Majken Öberg, Astrid Olofsson samt Bert Wedman varit.

När nästa träff blir av är inte helt klart meddelas från arrangörskommittén men knappast dröjer det 30 år till.

18/8-83

Min käre Make, vår Far,
Svärfar, Morfar och Farfar

**Paul
Hennström**

* 30/3 1916 † 16/8 1983
har lämnat oss, syskon, övrig
släkt och vänner i stor sorg och
saknad men i ljus och tacksamt
minne bevarad.

Nyåker den 17 augusti 1983

ELSIE
Jan
Elaine och Bengt
Kristian och Barbro
Viveca och Ingvar
Barnbarnen

Vi sågo hur slutet var nära
men kunde ej hjälpa mer
Mänskliga krafter ej räcker
när timglasets sand runnit ner
Vi tackar för allt du har givit
av kärlek och omsorg om oss
och önskar dig vila för evigt
Sen klockornas klang tonat bort

Jordfästningen sker i stillhet

18/8-83

VK **UMEÅ**
KUSTLANDET

• I lördags lämnade det 37 personer stora resällskapet Rundvik. Sex dagar varar resan till Sovjet.

**Sångare
i österled**

RUNDVIK: Till Leningrad har ett stort gäng sångare från Rundvik rest. 37 resenärer under ledning av Ragnar Åberg ska under sex dagar göra en tur genom Sverige till Kapillskärs färjeläger för vidare transport över havet mot Finland. Landstigning sker i Nådendal och där fortsätter resan mot Leningrad.

19/8-83 Nordmalings-fp vill ha Westerberg

BRATTSBACKA (VK)

Kulturhistoria stod i högsätet när folkpartiet i Nordmalings kommun på onsdagskvällen hade höstupptakt i Brattsbackagården.

75 personer hade mött upp, främst för att få höra Sune Jonsson och hans fru Stina visa bilder och berättat. Men även för att få höra trubaduren Nils-Erik Dahlberg, Brattfors, sjunga. Och givetvis för att provsmaka årets surströmming.

Överraskande många hade mött upp, konstaterade Allan Bäckman i Nyåker-Norrfors fp-avdelning, som stod som värdar för träffen.

En gallupundersökning meddelst handuppräknings visade att de flesta förordade Bengt Westerberg som ny fp-ordförande. På andra plats kom Ingemar Eliasson och som trea Birgit Friggebo.

Björn Molin hamnade i fjärde förslagsrummet.

Sune Jonssons kåseri väckte stort

intresse. Det handlade om kulturhistorien kring våra vanligaste bär och nyttoväxter men även om den fascinerande historien omkring en del orkidéer och deras inverkan på kärlekslivet.

– Ett okänt men mycket nyttigt är är havtorn – inte att förväxla med hagtron, berättade Stina Jonsson.

– Det växer bl a på Långron och vid Kylören.

Havtorn är även känt som "surbär" eller "finnbär" och igenkänns främst på en ytterst sur smak. Därför plockas de mycket sällan.

– Men bären innehåller mer c-vitaminer än t ex nypon.

– Ett kilo havtornsbär innehåller c-vitaminer nog att täcka en vuxens c-vitaminbehov i 100-200 dagar, berättade hon.

En rad andra intressanta aspekter på blommor och bär kom fram och åtföljdes av vackra färgbilder. Allt är hämtat ur den bok i ämnet som makarna Jonsson utarbetat.

19/8-83 Det våras för landsortsbion

RUNDBIK (VK)

– Nu börjar det våras för landsortsbiograferna.

Ätminstone verkar det så med tanke på den nya giv som Svenska Film-institutet och Sandrews gemensamt dragit igång. I korthet går förslaget ut på att "givna!! publiksuccéer samtidigt ska ha premiär på stora och små biografer. Ett exempel är Raskenstam som har umepremiär i dag, fredag, och Rundviks-premiär redan på onsdag.

– Försöket har vårt fulla stöd, säger Berit Joanson, föreståndare för Rundviksgården.

Tidigare har landsortsbiograferna alltid hamnat i ett dåligt läge i samband med nypremiärer på k storfilmer. Filmer som redan innan de släpps betecknas som publikdragande.

Premiären har skett i någon av de stora biograferna, alltid i någon stad,

och småbiograferna har vackert fått vänta på sin visning – en väntan som ibland kan vara flera år.

• Extra kopior

– För att underlätta för oss har nu Svenska Filminstitutet tagit fram ett antal extra kopior av just nu aktuella Raskenstam, berättar Berit Joanson vid Rundviksgården. Dessa kopior ska sedan spridas till mindre biografer så att även vi ska få bjuda på "premiärvisning".

Nu får självfallet inte alla möjlighet samma dag. För att ta Raskenstam som exempel visas den på Sandrews i Umeå i kväll och redan på onsdag i Rundvik. Självfallet är föreståndarna på länets landsortsbiografer nöjda med det här försöket. Idégivare och initiativtagare till det här är också Våra Gårdar och riksförbundet för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler.

– Vi ger självfallet det här försöket vårt fulla stöd, menar Berit Joanson och berättar, att om allt slår väl ut är det fullt troligt att flera filmer ska distribueras på samma sätt framöver.

OWE FREDRIKSSON

Hyvlare handskadad

RUNDBIK (VK)

En hyvlare i komponentfabriken vid industrin i Rundvik råkade på torsdagseftermiddagen ut för en arbetsplatsolycka. I samband med justering av ett skär-

stål slant handen med påföljd att tummen nästan helt skars av. Olyckan inträffade vid 15-tiden. Mannen fördes till regionsjukhuset i Umeå.

20/8 -83

Ko- handel om Röd- viken

NORDMALING (VK)
- Vad kommer att hända med den planerade idrottsanläggningen vid Röd-viken i Nordmaling? Kommer kommunen att ta emot statsbidraget på 370 000 till fotbollsplanen eller blir hela projektet skrinlagt i linje med den motion som tillstyrkts av en oenig kommunstyrelse?

På måndag får frågorna sina svar i ett extra fullmäktige. Så här, några dagar innan har VK pejlät stämningen bland kommunens ledande politiker och tydligt är att en viss form av "kohandel" försiggår i kulisserna.

• Svårt vara kommunpolitiker

Att vara kommunpolitiker i Nordmaling verkar i dagarna inte vara det lättaste. På måndag har de förtroendevalda att ta ställning till två viktiga frågor vid ett extra fullmäktigemöte. Ett möte som f.ö. betecknas som onödigt från två håll - moderater och folkpartister. Det som utlöst den extra inkallningen av politikerna är att AMS - som svar på ett kommunalt önskemål i våras - säger ja till statsbidrag på en byggnation av bl.a. fotbollsplan vid Röd-viken. Problemet som uppstått är att en majoritet i kommunstyrelsen sedan dess tillstyrkt en vpk-motion som tills vidare vill skrinlägga planerna på idrottsplatsen och i stället utreda ett alternativ vid skolan. Förutom vpk röstade c, fp och m för skrinläggning medan s i stort sett vill "spola" motionen.

• C, fp och m står fast

VK har pejlät stämningen bland den m ajoritet i kommunstyrelsen som röstade för motionen och härav talat med kds som ännu inte haft tillfälle att yttra sig. Centern, folkpartiet och moderaterna tycks fortfarande vara helt inne på att tills vidare skrinlägga idrottsanläggningen i avvaktan på utredningen om alternativ. Det betyder också tills vidare nej till statsbidraget på 370 000 kr. Oberoende av varandra säger såväl Hans Dau, m, och Allan Bäckman, fp, att det extra mötet är onödigt. En förfrågan om statsbidrag som inte besvaras betyder inte att det gått förlorat. Det kan sökas igen, menar de.

• Kds avvaktar

Kds har svårt att ta ställning och Bengt Gunnarsson kunde vid tillfället inte ge något klart besked om partiets ståndpunkt. Å den ena sidan anses Röd-viken för dyrt - å den andra hamnar den alternativa anläggningen vid skolan i närheten av kyrkogården. Inom partiet finns förespråkare för båda alternativen. Blir det "ja" eller "nej" till statsbidraget? Eller finns det möjligen ett tredje alternativ?

• Kohandel?

Inte heller vpk vill ge ett klart besked. I stället säger Kjell Nilsson:

- Innan mötet ska vi diskutera med socialdemokraterna.

Han vill inte i klara ordalag avslöja vad "diskussionen" gäller men senare i samtalet framgår det att det har med statsbidraget att göra. Han ser inte det och den egna motionen som motpoler.

• Rösta för statsbidrag?

- En fotbollsplan måste vi ha men däremot stödjer vpk inte idrottsanläggningen vid Röd-viken byggt som ett komplex menar han. I diskussionen ska vpk även ta upp "en annan del av motionen som är värd att prioritera", säger Kjell Nilsson men är i övrigt förtegen.

Måne det vara så att vpk röstar för statsbidraget om socialdemokraterna i övrigt "tills vidare skrinlägger" resterande etapper i Röd-viken och på köpet bli lovade snabb lösning av problemen i Sporthallen?

NORDMALING

Owe
Fredriksson
0930/100 29

20/8-83

Vår kära

Elin Akvilina Gustavsson

* 4/7 1898 † 19/8 1983

har stilla insomnat på Nordmalings sjukhem avd. 2.

Nordmaling den 19 augusti 1983

Syskonbarnen
med familjer

Saligt vi må döden prisa
Sv. ps. 571:8

Jordfästning sker i stillhet. I
stället för blommor - en gåva till
missionen.

• Yvonne och Bertil Holmberg, Nordmaling, har fått en son den 12 augusti på Umeå BB som vägde 4 300 gram och var 54 cm lång.

• Carina och Olle Johansson, Nordmaling, fick en dotter den 11 augusti på Umeå BB. Tösen vägde 3 900 gram och längden var 51 cm. Storebror heter Cristian.

• Redan 1835 hade man ett fungerande skolväsen på Olofsfors bruk, enligt anmälnaren.

Värdefullt bidrag till Nordmalings historia

Hjalmar Lundberg, som under många år var VF:s lokalredaktör i Nordmaling, har under åren samlat en mängd kunskap om Nordmalings samhälle. En del har han tidigare redovisat i form av tidningsartiklar, en del har förelagat som excerpter. Lagom till årets hemvärdarvecka i juli utkom nu ett mer omfattande och sammanfattande arbete: Nordmalings-Vallen - Anteckningar om samhällets historia (Bokförlaget Angermannia, Härnösand, pris 22 kronor).

Boken har tillkommit med stöd av Nordmalings kulturråd, vars ordförande skrivit förordet. Den inleds med översiktliga artiklar om äldre historia från tidens slut till 1900-talet. För senare tid är framställningen fulligare och mer späckad med fakta. En del har Lundberg hämtat ur tidigare arbeten, framför allt Hembygdsboken (Nordmalings och Ljungholms socknars historia) och Adolf Rådes bok Nordmalings kyrka och församling. Han har emellertid byggt på avsevärt genom egna frågade arkivstudier och har därigenom kunnat tillföra många viktiga upplysningar.

Mycket i hans bok handlar förstås om Vallen som kyrkplats, eftersom samhället som sådant är av relativt sent datum. Marknader hade ju förekommit där sedan mitten av 1600-talet, men Levår hade en tid i praktiken ställning som centralort. Länsman, post, telegraf och färjord hade länge sitt säte där.

• Olofsfors bruk

Engen historisk beskrivning blir bättre och sannare än de källor man använt och felaktigheter släpar gärna med sig senare framställningar. Både i Hembygdsboken och i Rådes bok finns en del oklarheter, som kommit att åtgärdas i Hjalmar Lundbergs bok. Särskilt hade man på Olofsfors bruk faktiskt en skola, redan innan den allmänna folkskolans införande 1842, fast detta inte kommit fram vid Lundbergs genomgång av brukets ganska svårforcerade arkiv. Skolmästaren Nils Johan Sjögren (anmälnarens morfars farfar) kom hösten 1835 till Olofsfors efter en del år som lärare i Hörnfors.

När Sjögren dog i nervfeber i januari 1839, efterträddes han ganska omedelbart av Per Nordström (ej 1849 som anges på s. 80). Sjögrens verksamhet tycks emellertid ha efterlämnat få minnen. Betecknande är att änkan Maja Greta Israelsdotter, som överlevde maken i nära femtio år, i mantalsuppgifterna efterhand benämns ömsom gratistanten N J Sjögrens änka, ömsom dagkarlen Sjögrens änka för att till sist bli fattighuset Sjögrens änka. I brukets rekonstruerade benämningssamhället skolmästare liksom efterträdaren, och det torde betyda att man redan från 1835 hade en fungerande undervisning för brukets barn.

• Byggnaderna på Vallen

Även den som tror sig kunna det gamla Nordmalings historia är mycket att hämta och lära i Hjalmar Lundbergs information om bebyggelsen i samhället liksom uppgifterna om det gamla tingshuset. Den äldre bebyggelsen på Vallen är snart borta och det är viktigt att samla så många fakta som möjligt.

Det taffinska huset på Storgatan och August Janssons på Kyrkogatan (där nu Torsten Lundgren bor) förde vara bland de äldsta kvarvarande sedan Klockargården revs. Den janssonska gården skall vara uppförd omkring 115, men hade då flyttats från Bredvik. Sven Wikmans gård (s. 63) var på sin tid ett vackert exempel på en västerbottensgård. Huset uppfördes emellertid först i början av innevarande sekel och kan kanske inte betecknas som "gammläsligt" - ett epiteto som hade passat bättre för det äldre hus på tomt, som revs i slutet av 1930-talet.

Här kan också nämnas att illustrationen till avsnittet om sockenstugan (s. 73), ett fotografi från 1890-talet, saknas helt! I notiserna om Gammal marknadsbod (s. 75) och Dahlströms bokhandel (s. 76) nämner Lundberg den gårdsfastighet, där sist Hugo Nordin hade en "epa-sälar". Nu var det så att varken Robert Mattsson eller Peter Hansson stod för någon kafé-örens. Det var kvinnorna - inte männen, som var de drivande och drev under många år detta kafé, som senare övertogs av brodersdottern Betty Brömster, g. Hansson.

Det är riktigt som Lundberg skriver att man där "för en billig penning serverades mycket bröd och gott kaffe" - kaffet gick därför också en tid under benämningen "Bullofta" hos den yngre generationen. Den sista innehavaren, som nämns i förbigående av Lundberg var för en tredje Brömster, Betty Hanssons yngre halvsyskon Ebba g. Kjäll. Marknadsbod kallar Lundberg huset - ja, säkert var det så under senare år, men var det inte egentligen fråga om fyra vallstugor (två långa gatan och vinkelrätt mot dessa ytterligare två mot baksidan)?

• Kaféernas stornästid

Under 30- och 40-talen fanns det förresten upp till sex kaféer samtidigt på Vallen, som då hade 3-400 invånare. Utom Hanssons kafé fanns kafé Stjärnan/Sundstens kafé i samma hus som posten och Turisthotellet, Rudolf Ekholm etablerade sig som konditor i backen nedanför, Ebba Westman och senare Inga Jansson drev kafé Drott i Ivar Erikssons fastighet, Frans Näslund kom flyttande från Härnäs och startade bageri och kafé i broder GÅ:s hus, Beccaus på Noholmen hade i varje fall sommartid kaffeservering (s. 89 nämns att man redan 1897 fick uppfoara en stuga på Holmen för att där under seglatonstiden få tillhandahålla allmänheten mat och läskedrycker).

I dag finns endast Näsunds konditori kvar, sedan många år i egen fastighet, de övriga har upphört för länge sedan, men Ivan Johansson

härjade ut i det längst genom att driva det i d sundstenska konditoriet till helt nyigen.

• Föreningshus på Vallen

Ett avsnitt i Lundbergs bok handlar om föreningshuset, som under många år var ett nöjescentrum för hela trakten. Den som vuxit upp i föreningshusets omedelbara närhet och dagligen konfronterats med dess problem känner inte riktigt igen sig i historisk beskrivningen på s. 80-81. En petitesse i sammanhanget är att byggnadsföreningen hette Mimer och inte Minnet. Den betydelse som tillskrivs August Morland i de tidigare skedena är emellertid överdriven - när byggnadsföreningen startade sin verksamhet i början av 1910-talet, var Morland i pojkeåren och dessutom bosatt i Rundvik. De drivande krafterna fanns på Vallen och i dess närhet. Kopparslagaren J G Lindström, N A Öberg, Gustaf Hallin, smeden Karl Karlsson och vältorpören och sedermera sjukvårdsassistent August Jansson tillhörde, däremot de ledande. De båda sistnämnda stod i varje fall från 1920-talet för hela verksamheten.

August Jansson (anmälnarens far) var kassör i föreningen och vaktmästare för föreningshuset. Arvodet utgick oftast i form av aktier à 25 kr st, och mot slutet av byggnadsförenings verksamhet stod Kalle Karlsson och August Jansson i praktiken som ägare av fastigheten. Denna såldes år 1945 till August Morland, som sedan 1920-talet handhaft biografverksamheten där och även förvärvat en del aktier.

Annars hade nog de flesta gamla nordmalingsbor någon aktie var. Som Lundberg skriver var byggnadsföreningen från starten väl förankrad i ryktarhetsörelsen, och många vallbor var eller hade varit medlemmar i IOGT-lögen 2392 Förgätmig ej, grundad 1897 med bl a August Jansson som stiftande medlem. Lögen ifråga hade också en särskild lokal i föreningshusets övervåning.

Byggnaden hade föreningen i centrum av socknen - det gamla föreningshuset eller nuvarande Nordbergs möbelfabrik utgörs således av det gamla fastighets, som stått i närheten av kyrkstallarna strax nedanför Staligatan, ungefär där Karl Jansson nu har sin fastighet.

Föreningshuset var inte bara biograflokal, fast det under den sista perioden väl i stort sett bara fungerade som sådan. Under 20- och 30-talen besöktes lokalen flitigt av kringresande teatersällskap och andra underhållare. Den tidens Bröderna Lindkvist (var de sex eller sju?) med det samlande namnet "Kom och hlås" underhöll med dragspelsmusik och klockspel. Dragspelsvirtuoserna var över huvud taget vanliga - en vid namn Boberg glöms inte av den som fått en handgriplig tillrättavisning av artisten i fråga för att ha sålt prasslande konfekt, medan han exekverade en solopartita av Frossini.

Rödakorskretsen hade fram till andra världskriget trettondagsfester med dans, skjutbana, tombola, lekar för de yngre och de här festerna utgjorde på något sätt vinterns höjdpunkt. Drivande krafter var här apotekare Conradsons fru, återigen Kalle Karlsson, Stina Tideman i Rundvik, Hilda Ljunglöf på Vallen

med flera. Stora salen rymdes ut och ständ sattes upp på bestämda platser, skjutbanan dekorerades ofta med kläfschiga målningar av nordmalingsfödda konstnären Bengt Carlberg, hemma på julbesök hos modern, men 1936 års abessinambulan och porträttet av Mussolini målades beställt av gamle Landkvist. Bosse och Tjullen från Umeå stod som regel för dansmusiken. Dansställen följde följande ganska ofta i lokalen: 1941-1942.

• Nyårsrevyer

1940-talet var nyårsrevyernas epok, nu i förtroffsföreningens regi. Artisterna var alla lokala förmåror - balett, sångare, musiker etc. Bröderna Österberg från Levår var begåvade musiker, äldste brodern Knut Lemnart även fransiska dans- och estradör. 1941 (men minnet kan svika beträffande året) gjorde han ett bejublat framträdande som Walfrid Nordenfors, känd byggnads- och kommunalpolitiker på högerkanten.

Den kongeniala monologen var skriven av Anselm Quickström (vilka bra texter han skrev!) och handlade om den då nybyggda högre folkskolan, som ansågs vila bildligt talat på lös sand. I monologen hette det bl a att hela det där "Bredviksuniversitetet" föll på baken å ett iväg åt Moskva" eller hur orden föll. Nu var det nog inte bara politiska skäl till ställningstagandet, men åtminstone berodde benämningen "Bredviksuniversitetet" och skilningsanvisningen Moskva på att en av initiativtagarna till den nya skolan var Ernst Ahlfeldt i Bredvik, en av tungvikarna på den socialdemokratiska sidan.

Engemar "Petter" Strömberg, mjölaren i Olofsfors, var den store glädjespridaren vid senare nyårsrevyer, med stor talang och med framtvingning ungefär som Stig Järrels Filbän. Dekorationerna var vid den tiden alltid framställda för tillfället i fråga - bl a förekom ett år en fond föreställande husen på Storgatan med de nuvarande k-vallstugorna i centrum, målade av Hjalmar Hörnström i Levår och anmälnaren själv. Äldre kvinnlig anhörig uppkatade inte att det sått en tvättlina fullhängd med underkläder på ett av taken!

Det här blev mer kompletteringar korrigerat av Hjalmar Lundbergs bok om Nordmaling och det är ganska naturligt. Det finns nämligen inte många felaktigheter att peka på, men däremot har anmälnaren sig bekan att Hjalmar Lundbergs material skulle ha räckt till ett betydligt mer omfattande verk. Stor hjälp har han uppenbarligen haft av förläggaren, Ylva Lundkvist, som med varlig hand redigerat och sovrat och dessutom skrivit ett informativt kapitel om "den stora prästråtan" på 1730-talet, då en del brukare av prästbordets jord fick övertag till att vara "vältorpäre", och en samtidigt men mycket mer långdragen gränstvist mellan levårborna och prästbordet.

Sammantaget är Hjalmar Lundbergs bok ett mycket värdefullt bidrag till vår lokalhistoria och det faller sig lätt och naturligt att instämma i vad kulturrådets ordförande skriver i förordet: Morgondagens nordmalingsbor kommer säkert att sända många tacksamhets tankar till den man som i dag så förtyllningsfullt dokumenterar Nordmalings Kyrkvall av igår. DANIEL BRÖMSTER

• Redan 1835 hade man ett fungerande skolväsen på Olofsfors bruk, enligt anmälsaren.

Värdefullt bidrag till Nordmalings historia

Hjalmar Lundberg, som under många år var VF:s lokalredaktör i Nordmaling, har under åren samlat en mängd kunkap om Nordmalings samhälle. En del har han tidigare redovisat i form av tidningsartiklar, en del har förelagat som excerpt. Lagom till årets hemvärdarvecka i juli utkom nu ett mer omfattande och sammanfattande arbete: Nordmalings-Vallen - Anteckningar om samhällets historia (Bokförlaget Angermannia, Härnösand, pris 22 kronor).

Boken har tillkommit med stöd av Nordmalings kulturråd, vars ordförande skrivit förordet. Den inleds med översiktliga artiklar om äldre historia från tidens slut till 1900-talet. För senare tid är framställningen fulligare och mer späckad med fakta. En del har Lundberg hämtat ur tidigare arbeten, framför allt Hembygdsboken (Nordmalings och Ljungholms sockens historia) och Adolf Rådes bok Nordmalings kyrka och församling. Han har emellertid byggt på avsevärt genom egna fråga arkivstudier och har därigenom kunnat tillföra många viktiga upplysningar.

Mycket i hans bok handlar förstås om Vallen som kyrkplats, eftersom samhället som sådant är av relativt sent datum. Marknader hade ju förekommit där sedan mitten av 1600-talet, men Levar hade en tid i praktiken ställning som centralort. Länsman, post, telegraf och järnväg hade länge sitt säte där.

• Olofsfors bruk

Engen historisk beskrivning blir bättre och sannare än de källor man använt och felaktigheter slår gärna med senare framställningar. Både i Hembygdsboken och i Rådes bok finns en del oklarheter, som kommit att åtgärdas i Hjalmar Lundbergs bok. Särskilt de gamla på Olofsfors bruk faktiskt en skola, redan innan den allmänna folkskolans införande 1842, fast detta inte kommit fram vid Lundbergs genomgång av brukets ganska svårforcerade arkiv. Skolmästaren Nils Johan Sjögren (anmälsarens morfars farfar) kom hösten 1835 till Olofsfors efter en del år som lärare i Hörnefors.

När Sjögren dog i nervfeber i januari 1839, efterträddes han ganska omedelbart av Per Nordström (f 1849 som anges på s 80). Sjögrens verksamhet tycks emellertid ha efterlämnat få minnen. Betecknande är att änkan Maja Greta Israelsdotter, som överlevde maken i nära femtio år, i mantalsuppgifterna efterhand benämns ömsom gratistänst i N J Sjögrens änka, ömsom dagkarlen Sjögrens änka för att till sist bli fattighuset Sjögrens änka. I brukets rekonstruktions berättelserna emellertid skolmästare liksom efterträdaren, och det torde betyda att man redan från 1835 hade en fungerande undervisning för brukets barn.

• Byggnaderna på Vallen

Även den som tror sig kunna det gamla Nordmalings historia är mycket att hämta och lära i Hjalmar Lundbergs information om bebyggelsen i samhället liksom om byggnaderna om det gamla tingshuset. Den äldre bebyggelsen på Vallen är snart borta och det är viktigt att samla så många fakta som möjligt.

hårdade ut i det längsta genom att driva det i d sundstenska konditoriet till helt nyligen.

• Föreningshus på Vallen

Ett avsnitt i Lundbergs bok handlar om föreningshuset, som under många år var ett nöjescentrum för hela trakten. Den som vuxit upp i föreningshusets omedelbara närhet och dagligen konfronterats med dess problem känner inte riktigt igen sig i historisk beskrivningen på s 80-81. En petitesse i sammanhanget är att byggnadsföreningen hette Mimer och inte Minnet. Den betydelse som tillskrivs August Morland i de tidigare skedena är emellertid överdriven - när byggnadsföreningen startade sin verksamhet i början av 1910-talet, var Morland i pojkeåren och dessutom bosatt i Rundvik. De drivande händerna fanns på Vallen och i dess närhet. Kopparslagaren J G Lindström, N A Öberg, Gustaf Hallin, smeden Karl Karlsson och vältorpären och sedermera sjukvårksassistent August Jansson tillhörde, däremot de ledande. De båda sistnämnda stod i varje fall från 1920-talet för hela verksamheten.

August Jansson (anmälsarens far) var kassör i föreningen och vaktmästare för föreningshuset. Arvodet utgick oftast i form av aktier à 25 kr st, och mot slutet av byggnadsföreningens verksamhet stod Kalle Karlsson och August Jansson i praktiken som ägare av fastigheten. Denna såldes år 1945 till August Morland, som sedan 1920-talet handhaft biografverksamheten där och även förvärvat en del aktier.

Annars hade nog de flesta gamla nordmalingsbor någon aktie var. Som Lundberg skriver var byggnadsföreningen från starten väl förankrad i nykterhetsrörelsen, och många valbor var eller hade varit medlemmar i IOGT-lögen 2392 Förgätmig, grundad 1897 med bl a August Jansson som stiftande medlem. Lögen ifråga hade också en särskild lokal i föreningshusets övervåning.

Byggnaden hade föreningen inköpt av socknen - det gamla föreningshuset eller nuvarande Nordbergs möbelfabrik utgörs således av det gamla fastighets, som stått i närheten av kyrkstallarna strax nedan nuvarande Stalgatan, ungefär där Karl Jansson nu har sin fastighet.

Föreningshuset var inte bara biograflokal, fast det under den sista perioden väl i stort sett bara fungerade som sådan. Under 20- och 30-talen besöktes lokalen flitigt av kringresande teatersällskap och andra underhållare. Den tidens Bröderna Lindkvist (var de sex eller sju?) med det samlande namnet "Kom och blås" underhöll med dragpelsmusik och kloppspel. Dragpelsvirtuoserna var över huvud taget vanliga - en vid namn Boberg glöms inte av den som fått en handgriplig tillrättavisning av artisten i fråga för att ha sålt prasslande konfekt, medan han exekverade en solopartiet av Frostn.

Rödakorskretsen hade fram till andra världskriget trettontidagstester med dans, skjutbana, tombola, lekar för de yngre och de där festerna utgjorde på något sätt vinterns höjdpunkt. Drivande krafter var här apotekare Conradsons fru, återigen Kalle Karlsson, Stina Tideman i Rundvik, Hilda Ljunglöf på Vallen

med flera. Stora salen rymdes ut och ständ sattes upp på bestämda platser, skjutbanan dekorerades ofta med kläfschiga målningar av nordmalingsfödda konstnären Bengt Carlberg, hemma på julbesök hos modern, men 1936 års abessinambulan och porträttet av Mussolini målades beställt av gamle Landkvist. Bosse och Tjälön från Umeå stod som regel för dansmusiken. Dansställen förekom i ganska ofta i lokalen.

• Nyårsrevyer

1940-talet var nyårsrevyernas epok, nu i trettioårsföreningens regi. Artisterna var alla lokala förmåror - balett, sångare, musiker etc. Bröderna Österberg från Levar var begåvade musiker, äldste brodern Knut Lennart även fransiska dansare. 1941 (men minnet kan svika beträffande året) gjorde han ett bejublat framträdande som Walfrid Nordenfors, känd byggnads- och kommunalpolitiker på högerkanten.

Den kongeniala monologen var skriven av Anselm Quickström (vilka bra texter han skrev!) och handlade om den då nybyggda högre folkskolan, som ansågs vila bildligt talat på lös sand. I monologen hette det bl a att hela det där "Bredviksuniversitetet" låg på bäcken å fyrtvått iat Moskva" eller hur orden föll. Nu var det nog inte bara politiska skäl till ställningstagandet, men åtminstone berodde benämningen "Bredviksuniversitetet" och skilningsanvisningen Moskva på att en av initiativtagarna till nya skolan var Ernst Ahlfeldt i Bredvik, en av tungvikarna på den socialdemokratiska sidan.

Ingemar "Petter" Strömberg, mjölnaren i Olofsfors, var den store glädjespridaren vid senare nyårsrevyer, med stor talang och med framtvingad ungefär som Stig Järrels Filb. Dekorationerna var vid den tiden alltid framställda för tillfället i fråga - bl a förekom ett år en fond föreställande husen på Storgatan med de nuvarande s k vallstugorna i centrum, målade av Hilmar Hörnström i Levar och anmälsaren själv. Äldre kvinnlig anhörig uppkattade inte att det sått en tvättlina fullhängd med underkläder på ett av taken!

Det här blev mer komplettering än korrigering av Hjalmar Lundbergs bok om Nordmaling och det är ganska naturligt. Det finns nämligen inte många felaktigheter att peka på, men däremot har anmälsaren sig bekan att Hjalmar Lundbergs material skulle ha räckt till ett betydligt mer omfattande verk. Stor hjälp har han uppenbarligen haft av förläggaren, Ylva Lundkvist, som med varlig hand redigerat och sovrat och dessutom skrivit ett informativt kapitel om "den stora prästråtan" på 1730-talet, då en del brukare av prästbordets jord fick övergå till att vara "vältorpären", och en samtidigt men mycket mer långdragen gränstvist mellan levarborna och prästborna.

Sammantaget är Hjalmar Lundbergs bok ett mycket värdefullt bidrag till vår lokalhistoria och det faller sig lätt och naturligt att instämman i vad kulturrådets ordförande skriver i förordet: Morgondagens nordmalingsbor kommer säkert att sända många tacksamhets tankar till den man som i dag så förtyllsfullt dokumenterar Nordmalings Kyrkvall av igår. DANIEL BRÖMSTER

Nilssons från Nord- maling vann familje- matchen

I år fyller Västerbottens Idrottsförbund (VIF) 75 år. Det firades med besked på Nolia's ista dag, söndagen. En lång rad uppvis-

• Så här ser den vinnande familjen i Nolia's familjekamp ut. Christoffer Nilsson, Carola Holmlund samt Kjell och Hellis Nilsson, samtliga från Nordmaling.

Handikappidrott fick de som deltog i familjetävlingen prova på. Här är det Carola Holmlund från den vinnande nordmalingsfamiljen som forsar fram längs hinderbanan.

ningar i gymnastik, judo, handikappidrott och mycket annat plus dessutom en familjematch i motion bjöds den stora avslutningspubliken på. Temat för dagen var tjejer och idrott.

- Vi vill satsa på att få fler tjejer till idrotten, säger Rolf Karlsson, idrottskonsulent. Västerbotten ligger inte efter resten av landet, snarare tvärtom, men i förhållande till antalet killar är det fortfarande för få tjejer.

För att visa på den damidrott som finns i länet hade VIF engagerat enbart flickor till söndagens uppvisningar. Även de flesta funktionärerna var flickor. Men scenunderhållningen som VIF också svarade för var desto mer manstark.

- Dessvärre fick vi nej från de flickor vi bett ställa upp på scenen, säger Rolf Karlsson. Men idrottens dag på Nolia ska ju inte bara handla om damidrott, även om det är det som är temat.

• Familjetävling

Under hela sitt jubileumsår har VIF hållit i idrottsdagar i kommunerna i länet. Bl a har det rört sig om tipspromenader. Till den stora avslutningsdagen på Nolia lottade man fram tio familjer som varit med på idrottsdagarna. De fick delta i en mångkamp med bowling, bågskytte, rullstolsslalom, fotboll och frisbeekastning som delmoment.

Familjen Nilsson från Nordmaling blev det som stod som slutsegrare. De fick ta emot diplom och förstapriset, en weekendvistelse på ett fjällhotell, ur Sven Rönemarks hand.

• Handikappidrott

Ett av de mera ovanliga inslagen på Idrottens dag var handikappidrotten. Västerbottens handikappidrottsförbund (VHIF) visade hur rullstolsslalom går till. Sedan fick de som ville prova på grenen, som inte är så enkel som den kan se ut.

15/8

1983

- Det här ser bra ut, konstaterar Aina Sjöblom och Margit Åhman, vid centerkvinnornas och Vuxenskolans aktivitets-dag i Brattfors. 23/8-83

Växtfärgning på naturdag

BRATTFORS: Brattfors centerkvinnor tillsammans med Vuxenskolan arrangerade under lördagen en Naturdag. Temat var att ta vara på vad naturen ger. För de besökare som kom blev det visning av såväl växtfärgning som av hur man slungar honung.

Förberedelserna för den växtfärgning som visades hade pågått länge. Kvinnorna hade själva samlat in de växter som användes, skvattram, renfana och albartk. Även ett syntetiskt färgämne, indigoblått, fanns tillgängligt. Ett tiotal kvinnor deltog i arbetet som leddes av Bessie E Wilcke.

Arbetade med honung gjorde Kolbjörn Wilcke som demonstrerade bl a slungning. Honung fick han ur egna bisamhällen. I naturens tecken gick även den tipspromenad som arrangerats.

Kassa- skåp hittat

23/8
83

KRÅKEN (VK)

Ett sönderbultat kassaskåp hittades på lördagskvällen av några bärplockare i närheten av skogsbilvägen mellan Järnäs och Kråken.

Delar av innehållet hade bränts upp. En halvt uppränd bankbok och rester av några obligationer hörde till de fynd som gjordes i anslutning till skåpet.

Kassaskåpet visade sig härstamma från ett villainbrott i Husum för cirka 14 dagar sedan.

I pengar fanns 1200-1300 kronor i skåpet. Dessutom har en del andra värdeföremål förvarats där.

Urdruckna ölburkar i närheten av fyndplatsen vittnar om att den eller de som öppnat skåpet har blivit törstiga under slitet med att banka sönder det och få upp låset.

Ett par personer som anhållits av Örnsköldsvikspolisens för andra brott och som numera häktats för dessa har hörts även om stölden av Husum-kassaskåpet. Hittills har de dock inte gjort några som helst medgivande.

24/8-83

Frans Karlsson, Rundvik avled i sjukhuset i Umeå på torsdagsmorgonen förra faktiskt. Karlsson, Rundvik. Han var gift och sörjes närmast av maka född Larsson, två barn med en bror med familj, syster och konbarn.

Han var född i Rundvik och verkade i industrisamhället i Umeå sin tid. Redan tidigt började han vid dåvarande Nordmalings AB vid sågverket. Efter genomgått Brunnsviks folklutbildning i Dalarna återvände han till Rundvik. Sedermera blev han kvar fram till sin död. Frans Karlsson var pionjärerna när det gällde en fackförening vid sågen och var han med i ledningen under de första åren. När han blev för gammal för att vara i ledningen blev han över till SALF där han flera år var avdelningsordförande.

Han engagerade sig även i hällslivet och var under många år medlem i kommunalfullmäktiges ordinarie nämnd i Rundvik - ända fram till läggningen med Nordmaling kommun.

Nyktterhetsrörelsen kom till Rundvik som 14-åring och blev han en av dess verkliga pelare. Under många år var han ordförande i Manhems St. Petri församling som titel var även en av förkämparna.

terhetsrörelsen inom Nordmalings församling.

Frans Karlsson gjorde sig känd som en rakryggad och skarp som var omtyckt i alla ställde upp för sina med Alldeles särskilt omhulad familj för vilken han var gestalt och stöttepelare.

Sin höga ålder till trots förmånen att få vara and vital ända in i det sista.

ASPEÅ (VK)
Ar Galtosleden i Ava skärgård en lämplig övervintringsplats för kassodlad fisk?
Ja, tycker Rubin Rönberg som vill utöka sin fiskodling och övervintra 3 ton fisk i området första vintern. På sikt är det sedan meningen att viktningen skall ökas. Dels rör det sig om små regnbågar men även om lax.

Nej, tycker sommarstugeägarna i området. De har lämnat in en protestlista med 48 namn emot projektet.

Ja, har hälsövarstämman i Nordmaling sagt som menar att det enbart rör sig om övervintring och att föröverskriften då är mycket liten.

• Första mötet
På tisdagskvällen anordnade länsskyddets naturvårdsenhet och dess juridiska enhet ett informationsmöte för alla berörda parter i Aspeå bygdegård.

Där fick sommarstugeägarna komma med alla sina farhågor och där fanns en expertpanel för att svara på frågorna. Givetvis var även fiskodlaren Rubin Rönberg på plats för att ge sin syn på projektet.

Det är första gången i länet vi ordnat ett sådant här informationsmöte, berättade förste länsskyddsschefen Stig Rönblad från juridiska enheten.

Tidigare gavs tillstånd till kassodlingar och så kom alla protester i efterhand.

Jag tycker det var ett nyttigt möte och de synpunkter som framförs kommer att vägas in i våra funderingar när vi skall avge svar någon gång i höst.

• Stor oro
Från stugugårdar framfördes stora oro för att den grunda fjärden skall föröverskrifas av odlingen. En mängd frågor framfördes av bl a Carl-Gunnar Gustafsson, Rundvik, Owe Hägglund, Husum, Assar Stokvist, Husum och Willy Bohlin, Umeå.

I huvudsak fruktade man att den dåliga genomströmningen av vatten skulle leda till gödning av boten och en ytterligare uppgrävning och igenväxning.

Ytan är för liten för så stor mängd fisk, ansåg Willy Bohlin, Umeå.

Ar detta den enda lämpliga viken, undrade Assar Stokvist som menade att det borde undersökas om någon lämpligare finns närmare Blågrundet där Rönberg för närvarande odlar fisk.

Vi har kämpat hårt för att hålla upp kanalen och haft stora kostnader för detta, berättade Carl-Gunnar Gustafsson.

Och inte blir vattenkvaliteten bättre av en sådan här anläggning.

• Liten förening
Föreningens risk är liten, hävdade Rubin Rönberg och fick medhåll av förste byråingenjör Karl Erik Isaksson, länsskyddsenheten.

Under vintern har fisken lag i åmnsomsättning och det blir lite exakt. Foderplanet rör sig om något hektiskt per vecka.

Om vattens syrehalt försämrats är det fisken som markerar det först. Fisken reagerar nämligen på några annan och ser man det ur den synpunkten är det fiskodlingen som löper den största risken, inflikade fiskerikonsulent Sören Johansson, Umeå.

På frågan om det inte fanns andra lämpliga vikar menade Rönberg att han nog sökt.

Men det finns sommarstugeägare i värdande vik, menade han. Nu tar sig länsskyddets beslutare en ytterligare funderare i frågan.

Exakt när vi skall avge svar kan vi inte säga idag - men det bör inte dröja alltför länge, slutade Stig Rönblad.

NORDMALING
Per-Axel Sundbom
0930/100 29

Aspeå Protester mot fiskodling

24/8-83

25/8 - 83

✠

Min älskade Make
vår kära Far,
Farfar och Morfar

**Frans
Karlsson**

* 3/6 1900

har i dag stilla insomnat och
lämnat oss i djupaste sorg och
saknad.

Rundvik den 23 augusti 1983

**DAGNY
Gunnar och Gun
Birgitta och Curt-Lennart**
Barnbarn

Syskon, övrig släkt och vänner.

*Det är vackrast när det skymmer.
All den kärlek himlen rymmer.
Ligger samlad i ett dunkelt ljus
Över jorden, över markens hus.
Allt är ömhet, allt är smekt av
händer.
Herren själv utplånar fjärran
stränder.
Allt är nära, allt är långt ifrån.
Allt är givet människan som lån.*

Jordfästningen sker i stillhet.
Tänk på fonden för medicinsk
forskning pg 95 06 13-0.

✠

Min älskade Maka,
min Mor och Svärmor
vår Farmor

**Beda
Katarina
Wård**

* 20/3 1908 † 23/8 1983

har hastigt lämnat oss, syskon,
samt övrig släkt och vänner i
djupaste sorg och saknad, men
i tacksamt minne bevarad.

Rundvik 24 augusti 1983

**ALTE
Olle och Karin**
Barnbarn
Barnbarnsbarn

*För den mänska, som ger med ful-
la händer,
sitt hjärtas godhet, sin kärleks ri-
kedom
för henne sig en evig låga tänder,
som brinner klar i minnenas hel-
gedom.*

Jordfästningen sker i stillhet.
Tänk på Sv Diabetesförbundet
pg 90 90 01-0.

David Åberg, Aspeå. På tisdagen
avled helt hastigt före byggnads-
arbetaren och hemmansägaren Da-
vid Åberg, Aspeå. Han var 63 år och
sörjes närmast av makan Sonja, född
Johansson, en dotter med sambo,
två söner samt sju syskon med fa-
miljer.

Han var född i Lögdeå och växte
upp i en syskonskara på tio barn.
Kom tidigt ut i förvärvslivet och bör-
jade vid industrin i Rundvik. 1949 gif-
te han sig med Sonja Johansson och
makarna bosatte sig i Aspeå där de
övertog och drev makans föräldra-
hemman under en följd av år. Vid
sidan av arbetet med det egna jord-
bruket var Åberg även byggnads-
arbetare. I början av 1950-talet an-
ställdes han vid Skånska Cement-
gjuteriet och var under en lång
följd av år sysselsatt med olika bygg-
nationer främst i Husum-trakten. På
grund av sjukdom blev han för några
år sedan förtidspensionerad.

David Åberg var gladlynt och ut-
åtriktad till sin läggning. Tyckte om
att umgås med folk och hade lätt att
få vänner. Han var också in-
tresserad av en mängd saker.

Speciellt värnade han om hemmet
och familjen. En fristad hade han i
sommarstugan i Ava skärgård där
han gärna vistades. Han tyckte om
att fiska ute i havet och var även in-
tresserad av jakt - speciellt då den
ärligen återkommande älgjakten.

25/8-83

✠

Min älskade Make,
Vår kära Pappa

David Åberg

* 19/9 1919 † 23/8 1983

ha lämnat oss, syskon, övrig
släkt och vänner i djup sorg och
saknad men i ljust minne be-
varad.

Aspeå den 24 augusti 1983

**SONJA
Viveca och Kent
Lars
Mikael**

*Du var så glad
Du var så god
Du lämnar endast
vackra minnen.*

Jordfästningen sker i stillhet

Mats Lögdström, Klöse, Nordma-
ling, och Elisabeth Österlund, Gräs-
myr. Vigseln förrättades i Nordma-
lings kyrka av kyrkoherde Gunnar
Ågerstrand. (Foto: Bilden, Nordma-
ling)

Älvräddarna och LO går igenom Lögde-uppslag

NORDMALING (VK)
Vilka jobb kan skapas längs en bevarad Lögdeälv? Det var en av frågeställningarna vid onsdagskvällens diskussion i centralskolans aula i Nordmaling.

Arrangör var LO-kommittén som inbjudit gruppen för Lögdeälvens bevarande och givetvis även allmänheten.

Nu var inte uppslutningen särskilt stor. Enbart ett dussintal personer mötte upp.

– Bedrövt, tyckte Ulla-Maj Andersson i LO-kommittén.

Kvällen gav trots allt ett positivt resultat. "Älvräddarna" och LO-kommittén skall nu var och en på sitt håll gå igenom de uppslag som kom fram under träffen. Därefter skall man träffas igen någon gång efter ålgjakten och utlysa ett nytt offentligt möte.

• Turismen

Lars Lövgren från älvräddarnas samorganisation informerade i stora

drag om vad som gjorts längs de stora älvarna.

Han poängterade också att det görs alldeles för blygsamma satsningar från kommunernas sida för att locka turister. Och eftersom så litet görs kan man ännu inte mäta hur pass många arbetstillfällen en ökad turism ger.

Bland de åtgärder som måste till i ett första skede är röjning och gallring så att älvarna blir mer åtkomli-

ga. Vidare måste marknadsföringen effektiviseras.

• Tröttnar

Leif Salmgren, gruppen för Lögdeälvens bevarande, tog upp den besvärliga och krångliga byråkrati som försvårar för alla som vill jobba.

– Människor och grupper som jobbar för ett mål tröttnar när de fastnar i den byråkratiska kvarnen, menade han.

Trots att det alltså inte kom så många besökare som man hoppats blev ändå kvällen lyckad.

– Jag ser det som positivt att vi kom varandra närmare inom LO-kommittén och älvräddargruppen. Nu hoppas vi att ett fördjupat och vidareutvecklat samarbete på sikt skall leda till att arbetstillfällen skapas längs älven, slutar Ulla-Maj Andersson.

P A SUNDBOM

Min älskade Maka,
min Mor och Svärmor
vår Farmor

Beda Katarina Wård

* 20/3 1908 † 23/8 1983

har hastigt lämnat oss, syskon,
samt övrig släkt och vänner i
djupaste sorg och saknad, men
i tacksamt minne bevarad.

Rundvik 24 augusti 1983

ALTE

Olle och Karin
Barnbarn
Barnbarnsbarn

För den mänska, som ger med ful-
la händer,
sitt hjärtas godhet, sin kärleks ri-
kedom

för henne sig en evig låga tänder,
som brinner klar i minnenas hel-
gedom.

Jordfästningen sker i stillhet.
Tänk på Sv Diabetesförbundet
pg 90 09 01-0.

Rena pengar i tvätten

RUNDVIK: Rena pengar hand-
lade det om på Rundvikstvätten
häromdagen. När Marianne Per-
sson, en av de som jobbar där, s-
kulle tömma en av tvättmasknerna
såg hon till sin förvåning två tusen-
lappar flyta omkring. Hon började
då granska tvätten noggrannare
och hittade ytterligare tre "skä-
ringar".

Totalt fanns det alltså 5.000 i ma-
skinen – pengar som numera åter-
bördats till sin ägare. Så när han
hämtade igen sin tvätt fick han inte
bara den utan dessutom 5.000 i "re-
na pengar".

LÖGDEÅ

Månd-fred 9.30-17
Lörd. 9.30-13.

SLUT-REA

(Sista rea-veckan)

250 KLÄNNINGAR	69:–
100 KJOLAR	49:–
100 BLUSAR	39:–
100 JUMPRAR	19:–

20% rabatt på övriga REA-PLAGG.

HALVA PRISET
på ett antal
DAMKAJAJER och
HERRBLAZRAR

Häggströms
MODEHUS

LOGDEÅ-Tel. 0930/304 25. 303 09

– inestället för mode –
NAGOT PÅ SIDAN AV E4 MEN
ALLTID I CENTRUM FÖR MODET

27/8-83

Nordmaling klarar budgeten

Ingen höjning

Anna Saxin, Nordmaling, Baggård, sju år 29 augusti.

Charlotte Larsen, Nordmaling, tio år 27 augusti

Maria Sigfridsson, Nordmaling, fem år 27 augusti

Eva Karlsson, Nordmaling, sex år 1 september.

Patrik Hokkanen, Rundvik, fyra år i dag lördag. Ett extra grattis till dej som får veckans 50-lapp.

NORDMALING (VK)
- Det går att sy ihop budgeten för 1984 utan skattehöjning. Det säger kanslichefen i Nordmalings kommun, Gösta Jonsson.

Detta trots att kommunens nämnder och styrelser inte riktigt kunnat hålla sig inom de av kommunstyrelsen angivna ramarna.

Fyra procent var det sagt att man skulle få öka jämfört med 1983. Men när alla askanden summerats blev ökningen 7,1 procent.

I pengar räknat har man 96,8 miljoner på driftbudgeten - medan askandena uppgår till 99,7 miljoner. Nämnderna har alltså begärt tre miljoner mer än "man hade lov".

Av nämnderna är det bara kultur- och fritid- som hållit sig "i skinnet". De har gjort sina budgetförslag inom fyraprocentramen. Dessutom har

de gjort en "önskelista" på de satsningar de vill ha utöver densamma.

• Hälsovårdsnämnden syndar värst

Värsta "syndarna" är hälsovårdsnämnden som begär en ökning med 149 procent. Nu hänger det samman med att nämnden haft ett väldigt lågt anslag (106 000). För 1984 har man begärt 264 000 kronor. I kronor räknat upptar hälsovårdsnämnden alltså en mycket liten del av budgeten.

Andra som överskridit är sociala som ligger på mer än 10 procents ökning. Detta ger stort utslag i budgeten eftersom sociala har så stor del av densamma. Här beror dock en del på att fullmäktige beslutat om ökad verksamhet bl a på fritidshemssidan.

Skolan har 6,5 procents ökning. Men man har också uppgett vilka områden som kan prutas på - om nu detta måste ske.

• Försvinner

- Går man på nämndernas förslag

försvinner den "buffert" som kommunstyrelsen hade räknat med för kommande år, säger kanslichefen vidare.

Om budgeten skulle bli helt enligt nämndernas förslag (vilket väl inte är riktigt troligt) så har ändå driftbudgeten en överföringspost på 7,1 miljoner till kapitalbudgeten.

• 13 miljoner

Den delen slutar på tretton miljoner och den ojämförligt största posten är värmeverket på sex miljoner.

Det här betyder också att man med nuvarande budgetförslag har ett lånebehov på drygt fem miljoner.

Än så länge har inget sagts om hur värmeverket skall finansieras - mer troligt är att man kommer att söka någon form av lång för detsamma.

Närmast blir det nu budgetberedningen som får titta på förslagen och eventuellt göra vissa ändringar.

P A SUNDBOM

Oklar omsorg i Gräsmyr

Beslutet sköts upp

NORDMALING (VK)
Hundar och familjedaghem var de stora diskussionsämnena när kommunstyrelsen i Nordmaling hade sitt senaste sammanträde.

I familjedaghemfrågan blev det som brukligt - debatten och omröstningen skar genom partilinjerna.

Ikke oväntat vållade frågan om familjedagshemsplatser i Gräsmyr dagens längsta debatt. Den slutade med att man skall ta reda på behovet av omsorg i Gräsmyr såväl vad gäller familjedaghem som förskola. Den stora "knäckfrågan" under debaten gällde var behovet egentligen finns.

Anledningen till det hela var en motion från Matz Johansson (c) som hade som syfte att riva upp ett fullmäktigebeslut från november 1982 om stopp för utökning av familjedagshemsplatser.

Men nu blev det alltså inget beslut, utan nya undersökningar skall till.

Samma öde rönt moderaternas motion som även upptog en omprövning av beslutet att bygga heltidsskola-daghem i Gräsmyr.

Hundar - eller åtminstone hundagare - är heta. Det kom fram när bidraget till Nordmalings Hundägares Intresseförening skulle tas. Arbetsutskottet hade föreslagit 7 000 kronor för innevarande år.

Men Kjell Nilsson (vpk) yrkade på avslag. Det tände en väldig debatt-lusta hos mötesdeltagarna. En debatt som skar tvärs igenom partilinjerna.

För när man "fått isär" hundägarna och kunde gå till röstning visade det sig att hundvännerna var i majoritet.

Med 6-5 gick bidraget igenom. För detta röstade John-Erik Nylander och Lisa Oldberg (s), Alf Berglund (c), Mats Johansson (c) Anny Eriksson (c) och Östen Gustavsson (m).

Mot bidraget röstade Sixten Johansson (c) samt s-ledamöterna Knut Holmlund, David Mattsson, Bengt Åberg och förstås Kjell Nilsson, (vpk).

Skall kommunen engagera sig i lokaler typ bagarstugor? Sådana finns på flera håll i olika byar.

Därför måste en principdiskussion till, menade kommunstyrelsen och skickade därför tillbaka förslaget att betala elström och försäkring för en bagarstuga i Rundvik.

I samband med fastighetsförvärv i Rundvik har kommunen övertagit den här stugan och nu har fastighetsägareföreningen förklarat sig villig att svara för verksamheten om kommunen står för vissa kostnader.

Men det måste alltså utredas vidare.

• Ingen utbyggnad

Bessie Wilckes, (c), Brattfors, motion om utbyggnad av förskolan lågstadiet i Häknäs vann inget gehör hos kommunstyrelsen. Visserligen yrkade Alf Berglund (c) på bifall.

Men majoriteten, sju röster (fem s, vpk-aren och m-ledamoten) visade sig övermäktig de fyra centerpartisterna som stödde motionen och då gick det som det gick.

Växthuset slets sönder

LEVAR, NORDMALING (VK)

- Det känns rätt bistert. Kent Landström, som driver Levar Handelsträdgård, gjorde en kännbar förlust under helgen.

Den hårda vinden under natten mot söndagen slet sönder hans plastväxthus - som stod färdigt våren 1983.

Växthuset är fyllt av chrystantemum - blommor som skulle säljas under hösten.

Men nu räknar Landström helt kallt med att de kommer att frysa bort.

- Det finns ingen chans att få tag i ny plast och hinna reparera växthuset innan nästa frostnatt kommer, suckar han.

Blåsvädret under helgen har kostat Landström uppemot 25 000 kronor - räknar han med. Någon försäkring som täcker stormskadorna på växthuset eller de blommor som med all sannolikhet nu kommer att frysa bort har han inte.

- Det är bara att bita ihop tänderna och ta nya tag, slutar Kent Landström som är rätt otursdrabbad. Det är nämligen fjärde gången sedan han för snart två år sedan etablerade sig i Nordmaling som något av hans växthus stormskadas.

P A SUNDBOM

Stor Utförsäljning

Vi koncentrerar oss på motorsågar o. skogstillbehör

**Resten vräkes till
OTROLIGA PRISER!!**

SPÄNNBAND

105:-

BYXHOLKAR

60:-

MOPEDHJÄLMAR

140:-

SKOTER

OVERALLER

40%

OCH MYCKET MERA

Ps! Gäller ej jaktkläder!

Arbete o. Fritidscentrum

Nordmaling Tel. 111 00

– Det är ganska ont om bär. Nog kunde priset vara bättre än femton kronor kilot, tyckte Barbro Hörnqvist som VK träffade hos Nordmalings Blomsterhandel.

Väntar på bättre pris

NORDMALING (VK)

Håller folk på sina lingon i väntan på att priset skall stiga? Eller är det bara så att plockningen inte kommit igång för högvarv ännu?

Bären är än så länge nätt och jämnt mogna. Men visst är det mycket folk ute i skog och mark för att trygga sitt behov av lingon innan jakten på älg sätter igång.

Fläckvis verkar det vara gott om bär – medan det på andra håll – där det förut varit gott om bär – nu är rätt så magert.

Håller på bären

– Nog finns det bär, säger Kent Landström vid Nordmalings blomsterhandel som köper upp för Finne-rödjas räkning.

– Men jag har en känsla av att folk håller igen med försäljningen i av-vaktan på att priserna skall gå upp. Fast visst har vi köpt upp en hel del bär redan – speciellt verkar det som om folk inåt landet har bättre tillgång på bären än nere vid kusten. Notabelt är också att det enbart är vuxna och pensionärer som hittills sålt bär. Inga ungdomar verkar ha nappat på den här möjligheten att tjäna någon krona extra.

– Priset 15:– kilot för lingon är rätt vettigt, menar Sune O. Sjöström, bär- och svamprådgivare i Nordmalings kommun och även uppköpare för Slakteriföreningen.

– Tillgången på bär är god. Det skall inte vara någon större "match" att plocka för ett par hundra kronor på en dag, menar han.

– Men ännu har inte själva bär-kommersen satt igång på allvar.

Kunde vara bättre

– Nog kunde priset vara bättre, menar Barbro Hörnqvist, Nordmaling, som tillsammans med en grannfru sålde en laddning bär till Nordmalings blomsterhandel.

– Vi har varit ute och plockat i helgen. Det har varit rätt så ojämnt med lingon.

– På det stora hela tycker jag det är rätt ont om lingon. Kanske är det bättre inåt landet. Åtminstone har jag hört sägas det.

– Priset är lågt, menar Britta-Stina Sjögren, som VK mötte ute i bärskogen.

– Man får ligga i ordentligt om man skall hålla sig femton kronor timmen om man, som jag, plockar för hand.

– Så jag nöjer mig allt med att endast plocka till husbehov. Någon försäljning blir det inte.

P. A. SUNDBOM

30/8-83

Vår käre

**Hugo
Jonsson**

* 14/10 1902 † 25/8 1983

har lämnat oss i stor sorg och saknad, men i ljus minne bevarad.

Baggård
den 29 augusti 1983

AGNES
Torsten och Aina
Gudrun och Lars
Maria

Gud märker när stegen blir tunga

Och trötta de älskades drag
Han varslar då krafterna svika
Och hjärtat slår mattare slag
Då öppnar han kärleksfullt
famnen
Och låter dem somna i frid

Jordfästningen äger rum i Nordmalings kyrka lördagen den 3 sept. kl 10.00. De som med sin närvaro vill hedra den bortgångne inbjudes till minnesstund i Församlingssgården efter jordfästningen. I stället för blommor tänk på Missionen.

Striden om naturreservatet

Vem vinner andra rondan?

ASPEÅ (VK)

Andra rondan i striden om utvidgningen av Kronörens naturreservat inleddes på torsdagen.

Då hölls den inledande muntliga förberedelsen inför fastighetsdomstolens huvudförhandling.

Dels fastslags vilka fastigheter som berörs av verkets planer och därefter fick parterna klargöra var de står.

På ena sidan finns naturvårdsverket, som vill genomföra regleringen. På den andra står markägarna, vilka motsätter sig planerna. De är villiga att arrendera ut marken till verkets men ej att överlåta den.

I "mittet" sitter rådmän Leif Eriksson, fastighetsrådet Göran Nilsson och tingsnotarie Ari Hellberg.

Sedan alla formaliteter var avklarade gav sig parterna ut på en sjötur med markägarna för att på ort och ställe bekanta sig med några av de platser som berörs.

Som VK tidigare berättat "vann" markägarna den första rondan. Den 23 november 1982 sade fastighetsbildningsförrättningen nej till naturvårdsverkets planer. Detta sedan de två skifvesdommännen överröstat chefen för lantmäteriets specialenhet, Olof Bohrn.

Fördubbla

Striden gäller naturvårdsverkets

planer på att i det närmaste fördubbla naturreservatet Kronören (i dag 255 hektar). Det bildades 20 februari 1975.

Men nu vill naturvårdsverket att en rad öar (omkring 25 st) i Åva och Rönnholms skärgård skall inkorporeras tillsammans med några andra fastigheter. Det är endast samfälligt mark som berörs i målet. Byarna Åva, Rönnholm och Långron (Öresund) förlorar rätt mycket av sina samfälligheter i området om verket får igenom sin vilja.

Få tillbaka öarna.

Kanske kan vi få tillbaka öarna till området om naturvårdsverket får överta ansvaret, menade avdelningsdirektör Gunnar Rasmussen, som företrädde naturvårdsverket. Per-Erik Persson, vilken tidigare fört verkets talan är just nu i USA.

Fastighetsregleringen ska genomföras, hävdade han.

Naturvårdsverkets markanvändning är fullt jämställbar med skogs- eller jordbrukets. Vi anser det vara av stor vikt att samfälligt marken kan överföras till staten så att vi får ett större reservat och naturfritt kan utveckla sig på dessa öar.

Han uppger också att verket skulle stå för samtliga förrättningskostnader. Men på frågan om då även avslagsreskostnader till dagens möte svarade han nekande.

Bestrider

Fastighetsägarna, företrädde av jägmästare Lars Forsgren, bestridde det hela.

För det första anser vi att fastighetsbildningslagen inte är tillämplig i ett sådant här fall. Fastighetsägarnas talan kan bättre förvaras om man tillämpar naturvårdslagen, hävdade Forsgren. Han hänvisade också till ett prejudicerande principfall mellan Bodens kommun och ett antal fastighetsägare. Där ville kommunen förvärva mark enligt byggnadslagen men fastighetsägarna motsatte sig detta och fick rätt i hovrätten.

Om ändå fastighetsbildningslagen skall tillämpas åberopar vi fastighetsbildningsmyndighetens beslut att vägra verket tillstånd, fortsatte han.

Enligt Forsgren fruktar fastighetsägarna att nuvarande attack bara är en första etapp i en "kronärtskockspolitik" som naturvårdsverket enligt honom företräder.

Han hänvisade också till skogs- och jordbrukets yttrande om att skogen i området är en viktig del i fastighetsägarnas försörjning.

Accepterar strandskydd

Vi accepterar i dag strandskydd och allemansrätt. Men förlorar vi äganderätten kommer det att kosta oss oerhört mycket, ansåg Erling Johansson, Långron.

Vi har erbjudit oss att arrendera ut öarna till naturvårdsverket och det står vi fast vid - men äganderätten släpper vi inte i första taget, menade Nils Eriksson, förutvarande byråchef i Rönnholm, numera ordförande i Rönnholms samverkansområde.

Fastighetsdomstolens möte med naturvårdsverket och bymännen i Åva, Rönnholm och Öresund avslutades med en båtutflukt till några av de aktuella öarna. Här är det Erling Johansson, Långron, rådmän Leif Eriksson, fastighetsrådet Göran Nilsson och Bertil Johansson, Långron, som tar sig en titt på kartan.

Sådana förfaranden finns på många platser - även om naturvårdsverket inte velat medge det fulla, influerade Erling Johansson.

Det finns intresse att förhandla

om enskilt ägda marker - men samfälligheterna ska staten överta. Det innebär en liten påverkan på berörda fastigheter, menade Gunnar Rasmussen.

Så gick diskussionen vidare med ytterst låsta positioner. Därefter gav

man sig med Bertil och Erling Johansson som ciceroner ut på en båtutflukt till några av de berörda områ-

NORDMALING

Pehr-Axel Sundbom 0930/100 29

na för att alla parter skulle få en chans att närmare bekanta sig med förhållandena. Någon gång i vinter sker så huvudförhandlingen i målet.

31 augusti 1983

Dau frågar Lövbom:

Vilket är motivet?

NORDMALING (VK)
Varken funktion eller kostnad talar för Levarskolan som tandvårdslokal i Nordmaling. Vilka övriga skäl kan vara tunga nog att motivera denna ombyggnad?

Den här frågan ställer landstingsrådet Hans Dau (m) i en interpellation till förvaltningsutskottets ordförande Hilding Lövbom.

Folk tandvården i Nordmaling är i behov av större lokaler. I den femårsbudget som fastställts föreslås en nybyggnad av tandklinik.

Men efter det att femårsbudgeten fastställdes har det kommit fram andra alternativ. Ett är att utvidga nuvarande lokaler i Centrumhuset, Nordmaling. Vidare har förutläggningarna för en om- och tillbyggnad av elevhemmet vid f.d. Levar lantushållsskola prövats.

– Det verkar som om s-majoriteten stannat för det alternativet, skriver Hans Dau.

Landstingets byggnadsavdelning har gjort en utredning över kostnaderna för de olika alternativen. Ombyggnad av elevhemmet beräknas till cirka tre miljoner och nybygge till cirka fem miljoner. En upprustning av nuvarande lokaler tar fastighetsägaren på sig kostnaden för men givetvis påverkas hyran.

Hyran för utvidgade och ombyggda lokaler garanteras inte överskrida 355 000 per år medan hyran för det ombyggda elevhemmet beräknas till 545 000 kronor enligt Dau.

• Personalen emot Levarskolan

Landstingsledningen går också emot personalens vilja. Personalens yttrande sätter nybyggnad i första hand, att stanna kvar i nuvarande lokaler som andrahandsalternativ och först i tredje förslagsrum vill man ha ombyggnad av elevhemmet.

Främst är det oro för att få lokaler i tre plan som gör att personalen ser elevhemmet som sämsta alternativ.

Dau avslutar med ett påpekande ur patienternas synvinkel. Nuvarande lokaler ligger centralt i samhället nära busstationen och skolan medan däremot Levarskolans läge kan för-sämrar för de patienter som kommer med buss från andra delar av kommunen.

P A SUNDBOM

Vägen Hägnäs-Gräsmyr

EFTER ett samtal med vägmästaren i Nordmaling om den omdebatterade vägen Hägnäs-Gräsmyr fick jag äntligen medhåll av en mansperson – därtill en som verkligen vet vad han talar om – att vägarbete visst ger jobb till arbetslösa. Vid tidigare samtal med olika förståsigpåare har de ryckt lite på axlarna och lite skämtsamt påpekat att det är inte som på 30-talet nu MajBritt, nu är det maskinerna som ska "göra". Efter som vi fortfarande lever i ett väldigt mansdominerat samhälle, så är det inte lätt att streta emot. Eftersom jag inte kan bygga vägar så har jag tappat sugen att säga emot detta påstående. Men nu flammade lågan upp igen efter samtal med nämnda vägmästare. Det är väl ganska känt att Järnsvägen har fått en "välbehövlig ansiktslyftning". I detta vägbygge har tolv man plus maskiner varit sysselsatta och en annan viktig sak som "han" påpekade, inför mitt påstående att det var bara maskiner som behövdes, är det inte nödvändigt att maskinerna "går" då. Jovisst så jag, jag vet då två maskinägare "bara" i Hörnefors som nästan inga jobb har. Inom parentes, jag tror det gav lika mycket jobb som alla lycköskare hittills har fått fram. Det är ju allmänt bekant att "vår" väg också behöver en "ansiktslyftning". Jag kan gott tänka mig att ungdomarna som byggt hus i Mullsjö skulle bli jättegla-da om vägen rustades upp. Men nu är det ju så att dom får ut på Gräsmyrvägen till sina jobb i stan. Man skyller ju på att det är alltför få bilar som passerar här. Undra på det. Man söker ju dom bästa vägar att köra på. Dum vore man ju eljest. Tag Stöcksjö-Umeå som ett paradexempel på dumheter, en liten skrytbit för turisterna, löjlighet tycker jag. Vägdirrektör Ove Forslund sa ju till mig att det inte går att säga så. Då den byg-ges var det högkonjunktur. Ja, just

det, då skulle man ha byggt, som fortsättningen till Hörnefors är tänkt. Då hade det blivit mycket pengar över till "småvägarna". Det hade kanske med sommaraktiviteterna i Norrmjöle att göra också. Men dit kommer man på en vanlig väg också.

Ja, nu hoppas jag att det blir ett beredskapsarbete om inte Umeås vägmästare försöker hjälpa oss. Jag har påpekat för Bo Sjöstedt, rektor i Hörnefors, att Umeå kommun har fått tag i en prima vattentäkt uppe i Frångstorp så jag tycker att Umeås "storgubbar" också kan hjälpa till. Ni funderar ju dagligen på hur ni ska ordna jobb till Hörnefors. Ni skulle ha slutat med era flygresor mellan Stockholm-Umeå för länge sedan och börjat se er omkring i ert eget verksamhetsområde. Där kan också Lilly Hansson få ingå. Hur mycket har du hjälpt till med i Hörnefors? Där man så troget röstade fram ert parti, sedan du läst nio visor om Fäll-din och hans får.

Till kommunstyrelsen i Umeå: Vi ser dagligen när vi passerar vatten-verket i Bjenberg att några slantar är offerade på asfaltering upp dit. Ja, det var ju bra så lastbilsförarna får stopp på sina bilar innan dom är nere på vägen. Ja, undra om de är asfalterat bara intill alla "fina" anläggning-ar i Umeå. Nej, där måste det vara bra underlag, överallt, för ibland ska det ju visas upp för ännu högre top-par, då måste man ju kunna gå med högklackade skor, eller hur? Man tittar ju i tidningen vet ja. Gör er en biltur utanför Umeå också, så får ni se att det finns mycket att ta itu med även där, om det blir i höst så ta stövlarna i bagaget. Det kan behövas. Inga högklackade skor alltså.

Hälsningar till VK:s medarbetare för en bra tidning.

MajBritt Strandman, Bjenberg

EFFS-juniorer
firar 50 år
31/8 83

LÖGDEA: Lögdeå EFFS junior-grupp kommer att fira sitt 50-års-jubiläum ett par dagar. Det gör man med ett samkväm till såväl nuvarande som f.d. juniorer inbjudits att närvara.

– Vi hoppas att så många som möjligt möter upp, säger Thorild Landström, en av de som håller i arrangemanget.

Lögdeå EFFS juniorgrupp bildades alltså 1933 och de första ledarna var Vwi Garpelors, numera bo-satt i Sunnansjö, Paul Sandman och Holger Hornberg. De startade ett ungdomsarbete som pågick ett par år sedan dess. Till en bör-jän hade man stora grupper. Nu-mera är det normalt 15-20 ungdo-mmar som deltar i församlingens ol-ka aktiviteter. Man har tridsveks-samhet, idrotts-dio, deltar i läger och bedriver även bibelstudier.

– Under årens lopp har en stor ström av ungdomar medverkat i juniorverksamheten. Och för en del av dessa har deras deltagande fått livsavgörande betydelse, me-nar Landström – som alltså hoppas att många ska horsa samma jörda-gens kallelse.

31/8-83

+

Vår kära Mor,
Svärnor, Mormor och Farmor

Betty Amanda Hägglund
* 17/8 1899 + 29/8 1983

har lugnt och stilla insomnat, lämnande oss i sysskon, övrig släkt och vänner i sorg och sak-nad, men i just och vackert minne bevarad.

Sunnansjö, Nordmaling
den 30 augusti 1983

INEZ
Inga och Gunnar
Assar och Gunn
Barnbarn
Barnbarnbarn

Nu brustit har Ditt roliga, varma hjärta
Du tänkt oss i gränslös sorg och smärta
Men just och vackert står Ditt minne kvar

Jordfästning sker i Catharina-kapellet, Nordmaling, torsdag 3/9 kl 14.00. Efter begravnings-akten inbjudes till minnessund-i församlingssgården. Tank på missionen.